

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 120 Ft

XII. évfolyam 5. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2005. május

Két pápa

Mély megdöbbenéssel vette a világ tudomásul a nagybeteg II. János Pál pápa halálhírért április 2-án.

Április 8-án temették el a római Szent Péter bazilika kriptájában. A temetési szertartást Joseph Ratzinger bíboros vezette. Nem sokkal később, április 19-én épp őt választották pápává, aki a XVI. Benedek nevet vette fel.

Ratzinger bíboros, azaz ma már XVI. Benedek pápa temetési beszédével emlékezünk meg a két pápáról.

színházért és a költészetért. Egy vegyszer-gyárban dolgozva, körülvéve és fenyegetve a náci terrortól, meghallotta az Úr hangját: „Kövess engem!” Ebben az egyedi környezetben kezdett filozófiai és teológiai könyveket olvasni, majd belépett a Sapieha bíboros által létrehozott földalatti szemináriumba, végül a háború után befejezhette tanulmányait a krakkói Jagelló Egyetem teológiai karán. Sokszor szolt papokhoz írt leveleiben és életrajzi könyveiben papságáról, amelyre 1946. november 1-jén szentelték fel. Ezen szövegekben az Úr három mondásából kiindulva értelmezi papságát. Mindenekelőtt ebből: „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak benneteket, s arra rendelvelek, hogy menjetek, teremjete gyümölcsöt, maradandó gyümölcsöt” (Jn 15,16). A második a következő: „A jó pásztor életet adja juhaiért” (Jn 10,11). És végül: „Amint engem szeret az Atya, úgy szeretlek én is titeket. Maradjatok meg szeretetemben” (Jn 15,9). Ebben a három mondatban látjuk Szentatyánk egész lelkét. Valóban elment mindenrovára fáradhatatlanul, hogy gyümölcsöt hozzon, gyümölcsöt, amely megmarad. „Keljete föl, menjünk!” – ez a címe utolsó-előtti könyvének. „Keljete föl, menjünk!” – ezekkel a szavakkal ébresztett föl bennünket megfáradt hitünkben, a tegnapi és mai tanítványok álmoságából. „Keljete föl, menjünk!” – mondja ma is. A Szentaty a legteljesebb értelemben pap volt, mert életét felajánlotta Istenért és juhaiért valamint az egész emberi családért, az Egyház mindennapos szolgálatának önjárandékozása által és mindenekelőtt az elmúlt hónapok nehéz megpróbáltatásai által. Így valóban eggyé vált Krisztussal, a jó pásztorral, aki szereti juhait. És végül „maradjatok meg szeretetemben”: A Pápa, aki találkozni szeretett volna

mindenkivel, aki képes volt megbocsátani és megnyitni szívét mindenki felé, ma is az Úrnak e szavaival mondja nekünk: Megmaradva Krisztus szeretetében megtanuljuk Krisztus iskolájában az igaz szeretet művészetét.

„Kövess engem!” 1958 júliusában Karol Wojtyła számára az Úr követésének új szakasza kezdődik. Karol szokása szerint kenus fiatalok egy csoportjával a Mazúri tavakra utazott nyaralni és együtt lenni. Azonban egy levelet vitt magával, amely meghívta, hogy jelenjen meg a lengyel primás, Wyszyński bíboros előtt, és kitalálhatta ennek a találkozásnak az okát: krakkói segédpüspökké történő kinevezését. Elhagyni az egyetemi tanárságot, elhagyni ezt a fiatalokkal való ösztönző közösséget, elhagyni a szellemi élet nagy porondját, amelynek célja az emberi teremtmény misztériumának megismerése és értelmezése, létünk keresztény értelmezésének mai világban történő felmutatása volt – mindez úgy tűnhetett számára, mint önmaga elvesztése, elveszteni mindazt, ami ennek a fiatal papnak emberi identitásával lett. „Kövess engem!” – Karol Wojtyła elfogadta, az Egyház hívásában Krisztus hangját hallva meg. Így aztán megbizonyosodott róla, mennyire igaz az Úr szava: „Aki folyvást azon fáradozik, hogy életét megmentse, elveszíti, aki ellenben elveszíti, az megmenti” (Lk 17,33). Pápank – tudjuk mindany- *folytatás a 87. oldalon*

„Kövess engem!” – mondja a feltámadott Úr Péternek. Ez az utolsó szava a tanítványhoz, akit arra választott ki, hogy legeltesse juhait. „Kövess engem!” – ez a krisztusi tömör szó kulcsot jelent annak az üzenetnek a megértéséhez, amely siratott és szeretett Pápank, II. János Pál életéből fakad. Testét ma a földbe helyezük mint a halhatatlanság magvát – szívünk telve van szomorúsággal, de egyszersmind örömteli reménnyel és mélyszéges hálával.

Ezek az érzések élnek szívünkben, Krisztusban szeretett Fivéreim és Nővéreim, akik jelen vagytok itt a Szent Péter téren, a környező utcákban és Róma város különböző helyein. A várost ezekben a napokban csöndes és imádkozó tömeg tölti meg. Mindannyiótokat szívből köszöntelek! A bíborosi kollégium nevében is köszöntöm az államfőket, a kormányfőket és a különböző országok küldöttségeit. Köszöntöm az érsekeket, püspököket, papokat, szerzeteseket és szerzetesnőket valamint az összes földrészről érkezett minden hívőt; különösképpen a fiatalokat, akiket II. János Pál pápa szeretett az Egyház jövőjének és reményének nevezni. Köszöntésem szava jusson el azokhoz is, akik a világ minden részén a rádió és televízió révén egyesülnek ezzel a közös imádsággal a szeretett Pápa temetésének szertartása alkalmából.

„Kövess engem!” – Karol Wojtyła fiatal diák kora óta lelkesedett az irodalomért, a

Önnel joga van tudni...

Hogy miről döntött a Képviselő-testület március végi ülésén

A 2005. évi piaci és vásári díjtételek eltérő mértékben változtak, a változás mértéke 0-19,04% közötti emelés.

Dr. Dobos Erzsébet fogszakorvos a 4. sz. fogorvosi körzetben átadta a fogorvosi feladatokat Dr. Békés Annamária fogszakorvosnak május 1-től.

A Polgármesteri Hivatal 2004. évi munkájáról szóló beszámolót a testület köszönettel tudomásul vette. Néhány figyelemre méltó adat: A hivatal létszáma 2002 évben 62 fő volt, 2004-ben: 60 fő. A létszám megoszlása végzettség szerint: alapfokú képzettségű: 2 fő, középfokú képzettségű: 30 fő, felsőfokú végzettségű: 28 fő. Új lakóépületre kiadott építési engedélyek száma: 2003-ban: 24, 2004-ben 19, építéssel kapcsolatos ügyiratok száma: 880. Házassági anyakönyvi bejegyzés Gyomán 62, Endrődön 8, halotti bejegyzés Gyomán 61, Endrődön 55, hagyatéki ügyek: Gyomán 162, Endrődön: 121. 2004-ben 9 talált tárgyat vittek be, melyeket 3 hónapig őriznek, utána átadják az adóhatóságnak értékesítés vagy selejtezés céljából. 2004-ben szabálysértés elkövetése miatt 149 személy ellen tettek feljelentést, a feljelentések száma 150 volt, ebből különféle okok miatt 36 esetben kellett az eljárást megszüntetni. 599 esetben indult végrehajtási eljárás. 390 esetben behajtásra került összesen 841.000.-Ft, 209 esetben a helyszíni bírság behajtása jelenleg is folyamatban van. Az ügyirat forgalom 2004-ben 24.163 db volt, ami az előző évhez képest 8,6%-kal nőtt. A közterület felügyelő szóbeli és írásbeli figyelmeztetést 480 esetben alkalmazott, helyszíni bírságot 130 esetben, szabálysértési feljelentést 78 esetben tett, 80 esetben értesítette a gypmestert kóbor kutyák befogására.

A Képviselő-testület elfogadta a településen folytatott drogprevenációs tevékenységgel kapcsolatos tájékoztatást, amelynek lényege: az oktatási intézmények egymással és a Rendőrséggel, valamint a Védőnői szolgálattal szorosan együttműködve szervezett formában és folyamatosan a tanulók mindennapi életébe az iskolai élet mindennapjába beépülve látják el a drogprevenációs feladatokat. Az önkormányzat pénzt biztosított az éves költségvetésében az un. DADA (dohány, alkohol, drog, AIDS) program megvalósítására. A képviselők tájékoztatást kértek a tényleges ellenőrzések tapasztalatairól, amelyre a következő ülésén kerül majd sor.

Elfogadásra került a Közalapítvány Gyomaendrőd Város Kögyűjteményeiért 2004. évi közhasznúsági jelentése, 1.180 e Ft mérleg főösszeggel és -79 e Ft tárgyévi eredménnyel.

Pályázatok benyújtása:

Kner Imre Gimnázium kollégiumának felújítására, melynek sajáterő igénye 3,8 millió forint, a felújítás végösszege 18,8 millió forint.

Selyem és Fazekas út felújítására, melynek végösszege: 86,1 millió forint, a sajáterő szükséglet: 36,2 millió forint.

Liget Fürdő komplex fejlesztésére, melynek sajáterő szükséglete 28 millió forint.

2006. évi címzett támogatásra igény bejelentés: Kis Bálint Általános Iskola (Fő úti épületének bővítése, 15 tanteremesre, tornateremmel és akadálymentesítéssel), beruházás összege: 665 millió forint, sajáterő szükséglet 10%.

Teljes körű biztonságvédelem kialakítása, sajáterő szükséglet 100 ezer forint.

Hősök tere környezetrendezése és parkfelújítása, melynek során a meglévő burkolat cseréjére kerül, a koszorúzási helyszínek és pihenőterek és sétautak kerülnek kialakításra, fűvesítés, parkosítás, padok, hulladékgyűjtők, cserjefelületek, köztéri tárgyak, játszótéren fajátékok elhelyezése, stb. A tervezett költség: 20,9 millió forint, a támogatás 6,5 millió forint.

Köszönet az 1 %-ért!

Az alábbi gyomaendrői civil szervezetek köszönik mindazoknak, akik adójuk 1%-ával eddig is támogatták alapítványukat, egyesületüket. Remélik és kéri, az ez évi támogatást is.

Endrői Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány, célja az egyházi temetők karbantartása, újra megnyitásával kapcsolatos költségek fedezése, a templom belső felújításának támogatása. Adószám: 18380761-1-04.

Endrődiek Baráti Köre Egyesület, célja a hagyományok ápolása, az elszármazottakkal való kapcsolattartás. Adószám: 19182030-1-04.

Élet Másokért Közhasznú Egyesület, célja a rászoruló gyermekek és felnőttek segítése, támogatása. Adószám: 18384215-1-04

Honismereti Alapítvány, célja a helyi hagyományok megőrzése, publikálása, az Endrői Füzetek, Gyomaendrői Kikicsoda? megjelentetése. Adószám:19056274-1-04

Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány, célja a Szent Gellért Katolikus Iskola támogatása. Adószám:18372276-2-04

Cukorbeteg Gyomaendrői Klubja, célja a cukorbeteg oktatása, segítése. Adószáma: 18378272-1-04

Önkéntes Tüzlő Egyesület Kiemelkedően Közhasznú Egyesület célja az élet és vagyon védelme városunkban és környékén. Adószám: 18371608 -1-04.

Hallható Hang Alapítvány, célja a zeneiskola hangszerállományának gyarapítása. Adószám:18379383-1-04

Gyomaendrői Városi Sportegyesület, célja a helyi ifjúsági sport támogatása. Adószám: 18370827-2-04.

Dr. Farkas János Alapítvány, célja a külterületen felnövő tehetséges, hátrányos helyzetű fiatalok tovább tanulásának támogatása. Adószám: 19062255-1-04

Öregszülői Gyermekekért Alapítvány, célja a külterületen felnövő hátrányos helyzetű gyermekek közép és felsőfokú tanulmányainak támogatása. Adószám: 18376184-1-04

Selyem úti Óvodáért Alapítvány célja az óvodás gyermekek kirándulásainak támogatása, az óvodai felszerelések színvonalának javítása. Adószám: 18379778-1-24

Gyomaendrői Siketek és Nagyothallók Közhasznú Alapítványa, célja a gyomaendrői siketek és nagyothallók segítése. Adószám: 18380558-1-04

Kincs Az Életed Közhasznú Alapítvány, célja a Gyomaendrődön fogyatékkal élők segítése, a Gondozási Központ ez irányú tevékenységének támogatása, felszereléseinek javítása. Adószám: 18386932-1-04

Városunk zöldterületének fásítására kiírt közbeszerzési pályázatot a Gyomaszolg Iparipark Kft nyerte, melynek értelmében 11 helyszínen összesen 575 db facemete kerül kiültetésre.

(Fazekas úti játszótér: 48, Népliget utca: 25, Sportpálya: 60, Kilián utcai játszótér: 55, Okt. 6 Ltp: 70, Blaha L. utca: 74, Fő út: 32, Vásártéri Ltp:78, Katona J. u. 37, Ságvári E. u: 71, Szabadság téri sétány: 25 db). Védjük és óvjuk a majd növekvő facemetéket!

A Református temető beépítési tervét a Nagy Sándor utcai részen a testület tudomásul vette azzal, hogy az elő-közművesítés költségeit a földrészlet tulajdonosai viselik.

A Holtágak bérlőinek kérésére a Testület meghosszabbította a bérleti időt 2019. december 31-ig.

A csorda kihajtását úgy engedélyezte a Testület, hogy a jószágok kísérését a Hunyadi és Kazinczy úti találkozásig az állattulajdonosnak kell biztosítani.

Békés Megyei Vízművek RT. közgyűlése 2005. évre a vízdíjak 6%-os, a csatornadíjak 11%-os emeléséről döntött.

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Domokos László országgyűlési képviselőnk postájából:

2005 a nemzeti konzultáció éve

A 2004-es év a nagyotmondás és a ráfizetés éve volt. Hiszen hosszú idő óta ebben az esztendőben csökkent először a bérek reálértéke, ismét az inflációt meghaladó mértékben nőttek az árak, közel 30 ezer fővel többen lettek munka nélkül, a gazdáknak nem fizették ki a jogos járandóságait, a vállalkozóknak a jogosan visszajáró ÁFA-t, a nyugdíjmelést pedig talán kétszeresen is elvitte a lakásrezezi és gyógyszerár-emelés.

A falun élők úgy érzik, magukra hagyták őket, hiszen iskoláikat, és postáikat sorra megszüntetik, a MÁV- vonalakat megkritikálták, egyre bizonytalanabb az élet, és felmerül bennük a kérdés: van-e jövője a falujuknak. A Fidesz szerint a falunak lehet és kell is, hogy jövője legyen. Az MSZP-SZDSZ kormányzatnak nincs átgondolt terve, elképzelése arról, milyen jövőt szán a falunak, amely alapján meghozhatná döntéseit, ezért Faluparlamentekre van szükség, kezükbe kell venniük sorsuk alakulását a falun élőknek, és meg kell, hogy vitassák, milyennek szeretnék az életet feladni.

Az egészségügyi helyzetét elemezve elmondhatjuk: az egészségügyet nem üzlet, hanem nemzetpolitikaként kell kezelni, és nem lehet figyelmen kívül hagyni a majd két millió embernek a szavazatát, aki az egészségügyi intézmények privatizációjának leállítására állt.

A nők problémái közül a munkavállalás nehézségeit kell kiemelni, ezért a részmunkaidős foglalkoztatás támogatása és a családi, a nevelt gyermekek számát is figyelembe vevő adózás mellett állunk ki és arra biztatjuk a nőket: vegyenek részt bátrabban a közéletben.

Célunk, a 2005-ös évben: lehetővé kell tenni azt, hogy minden ember eljuthasson hozzánk, és elmondhassa a véleményét, és minden magyar ember lehetőséget kapjon arra, beleszólhasson sorsa alakulásába. Ennek érdekében lett a 2005. év a nemzeti konzultáció éve, ez lesz az a kapcsolat, ami visszaadja az önbizalmat, megerősíti a lelkiünket, és képessé tesz bennünket arra, hogy elérjük 2006-os céljainkat és arra kérünk mindenkit, hogy soha ne adják fel, és mondjuk ki: nem tudják úgy tönkre tenni hazánkat, hogy 2006-ban közös erővel ne tudnánk rendbe tenni a dolgokat.

Ez nem áprilisi tréfa! Ismét gyógyszerár-emelés.

Április 1-jén újabb gyógyszerár-emelés sújtotta az embereket. Több száz, a mindennapi életben használt gyógyszer, fájdalomcsillapító, altató, hashajtó, szemcsepp és fogamzásgátló ára emelkedett jelentős mértékben. Az elmúlt három évben majd egy tucat alkalommal emelkedett a patikaszeresek ára, nem egyszer az infláció két-háromszorosával. Nem egy gyógyszer van, amelynek ára a szocialista kormány ideje óta száz, kétszáz, háromszáz százalékkal emelkedett. A Fidesz felszólítja a kormányt, hogy ne csupán a gyógyszergyáraktól várjon el nagyobb felelősséget és önmérsékletet, hanem ő maga is tegyen valamit a gyógyszerár emelések megfékezése érdekében. Elvárjuk Gyurcsány Ferenctől és kormányától, hogy szakít eddigi rossz gyakorlatával, és vállalja: hátralévő hivatali idejében már nem emeli tovább a gyógyszerek árát, és nem tesz újabb terheket a betegek vállára.

Gyomaendrőd város márciusi Képviselő-testületi ülésén részt vett országgyűlési képviselőnk Domokos László úr is. Felszólalásában igen értékes, aktuális információval látta el a képviselőket. Megtudhattuk, hogy az önkormányzatok egyik legjelentősebb összegű saját bevétele, az ún. Iparüzési adó nem „uniós komfort”, azaz belátható időn belül meg kell szüntetni. Mivel az iparüzési adó összege nem eshet ki egyetlen önkormányzat bevételeiből sem, ezért már jó lesz időben gondolkodni, hogy milyen „uniós komfort” helyi adóval lehet majd pótolni. Az egyértelmű, hogy ezt a kieső bevételt nem lehet egy az egyben a lakosság nyakába varrni, tehát a vállalkozóknak lesz egy másfajta terhük, a megszűnésre ítélt iparüzési adó helyett.

Elmondta még, hogy rendkívüli megyegyűlés lesz április 22-én, ahol az egyetlen napirendi pont, a II. Nemzeti Fejlesztési terv elképzelés, ami 2007-2013-ig terjedő időszakra vonatkozik. Békés megye településeinek is össze kell szedni a reális, megvalósítható feladatokat, mint például Gyomaendrőd esetében: a Körös hídjának teljes átépítése, a holtágak rehabilitációja, a régi szeméttelép rekultivációja, a gyógy-turizmus szolgáltatásainak bővítése stb. Javasolta, hogy a képviselők egyenként is írják meg javaslataikat, és azokat a polgármester úr összegezve juttassa el hozzá a megyegyűlés időpontja előtt.

Kereszténydemokrácia nélkül nincs jobboldal

Nincs modern, 21. századi magyar jobboldal, ha abban nem találjuk meg a kereszténydemokrata eszméket, személyeket. Európát a kereszténység hozta létre, a keresztény tanítás volt az, amely kováczként évszázadokon keresztül összefogva, és éppen a kereszténydemokrácia politikai képviselői voltak azok, akik a II. világháború után a mai, egységesülő Európának is lerakták alapjait. Soha olyan nagy szüksége nem volt Magyarországnak a keresztény értékekre, mint most. Sajnos, a mai versenylvű világban, minden arra ösztönzi az embereket, hogy minden áron a másíknál jobb legyen, ezért fontosak azok a tanítások, amelyek az alázatot hirdetik, és azt, hogy az ember saját magánál legyen, mindig kicsit jobb.

A kereszténydemokrácia egyik küldetése, hogy a magyar falut, az abban rejlő értéket, a sajátos együttélési formát, mindent ami abban jó és nemes azt átmentse a jövőnek.

A Fidesz véleménye szerint új kapcsolatokat kell létrehozni a közélet, a politika és az emberek között, ezért jött létre a Nemzeti Konzultációs Tanács és a Vidék Parlamentje olyan emberekből, akik a politika fölött állnak.

Nem tudjuk mit hoz a jövő, de kereszténydemokrácia nélkül nem lesz polgári kormányzás Magyarországon..

ÁPRILIS 30-MÁJUS 1-jén volt a VII. Gyomaendrödi Nemzetközi Sajt- és Túrőfeszítvály, és a Fúvószenekarok és Mazsorettcsoportok találkozója Liget-fürdő-Camping területén.

A nagyszerű rendezvény fővédnöke Benedek Fülöp közigazgatási államtitkár volt.

Dr. Markovits Pál, aki Sárbogárdról elszármazott állatorvos-virologus, régi hazájában, szülőföldjének volt vendége a Bogárd és Vidéke közös rendezvényen, ahol egy úri kalandor - ahogy önmagát nevezi önéletrajzi könyvében - számolt be huszadik századi botladozásairól az irodalmi esten.

Harminc éve halt meg Németh László, a XX. Századi magyar prózaírodalom kiemelkedő képviselője.

Író, drámaíró volt, munkásságával az elveszett nemzettudat újraélesztésén fáradozott. Nemzedékének kritikusa, ideológusa. Nevéhez fűződik „Harmadik út” gondolata, a marxizmus nélküli szocializmus. Fő művei: Gyász; Iszony; Égető Eszter; Irgalom. Drámái: Villámfénynél; VII. Gergely; Széchenyi; Galilei; II. József.

Franciaországban megállíthatatlanul növekszik azoknak a szavazóknak a száma, akik a május 29-i népszavazáson - éppúgy mint a britek - nemet kívánnak mondani az európai alkotmányra.

Oskolatörténet címmel kiállítás nyílt az endrödi Tájházban, április 23-án. Ugyanezen a napon délután a Községi Házban a II. Gyomaendrödi Tudományos Néprajzi Konferencia előadás-sorozatában „Iskolatörténet a néprajzi vizsgálatok tükrében” elhangzott előadások: Szablyár Péter: Kis Bálint szülőföldje és családi háttere; Márton Gábor: 25 év szolgálat a tanyai iskolák katedráján; Dr. Dénes Zoltán: A katolikus iskolák a nagyváradi egyházmegye területén; Szonda István: Inas, segéd, mester (iparostanonc képzés az endrödi csizmadia iparban, 1930-1947. közötti időszakban). A konferencia fővédnöke: Dr. Ujváry Zoltán professzor emeritus, konferencia elnöke: Dr. Bartha Elek tanszékvezető egyetemi tanár.

A Vidovszky Béla Városi Képtárban április 12-től a Szolnoki Művész Telep alkotóinak kiállítása látható május 3-ig.

Gyomán az Apolló moziban bemutatásra került a SORSTALANSÁG című film, melyet Koltai Lajos rendezett, főszereplője: Nagy Marcell.

In memoriam

Szülőföld: Bölcse, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

Hetven éve

1935. március 20-án volt az endrődi sortűz, amelynek
nyolc halottja és legalább harminc sebesültje volt.

GELLAI ISTVÁN cipészsegéd

a csendőrsortűz áldozata
Visszaemlékezés

„A csendőrsortűz idején még 4 hónapos sem voltam. Így arról csak jóval később hallottam. Édesanyám egy év múlva férjhez ment az édesapám féltestvéréhez, akit akkor szereltek le a csendőrségtől betegsége miatt, no meg azért is kérte, mert a testvérét csendőrök lökték agyon.

Született három öcsém, és én csak mikor iskolába kezdtem járni akkor tudtam meg, az utcánkban lakó öreg nénitől, hogy a nevelőapám nem az édesapám. Ő mondta el, hogy közvetlenül Apám mellett állt, akit a fején eltalált a golyó, és azonnal meghalt. Édesanyám ezután mindent elmondott, addig korainak tartotta, hogy erről beszéljen. Már felnőtt koromban sokat hallottam Édesapámról és az eseményről. Az esemény köztudott, sok helyen írtak róla...

Nagyapámék tanyán, a Fazekasban laktak, Édesapám onnan járt be a faluba mindennap gyalog (6 km) a Gyuriczák cipész műhelyébe (suszterájba) dolgozni. Először inas, már 15 éves korában, majd cipész segéd lett. Úgyesen dolgozott, szép cipőket csinált, ezt több embertől is hallottam. Nagyon mozgékony volt, futballozott, táncversenyt nyert, nagyon szeretett halászni, jól tudott úszni, víz alatt átúszta a folyót. Mikor meghalt, aznap reggel is hajnalban bevetette a hálót a folyón. A munkából suszterkötényben ment a piacra...

Édesanyámhoz 11 óra körül mentek mondani a hírt, rögtön ment a Községházára. Oda vitték be a halottakat, de Édesanyámnak nem engedték megnézni a férjét. Neki ez szörnyű tragédia volt, 22 évesen ott maradt Nagymamámmal és velem. Nagyapám az első világháborúban meghalt. Anyámnak nagyon nehéz élete volt, mert a nevelőapám nem tudott dolgozni, a nyugdíjából éltünk. 1945-ben elvették a nyugdíját, egyik napról a másikra ott maradtunk heten teljesen pénz nélkül. Még a kenyérünk csak

meg volt, mert volt egy kis földünk, de amikor azt is elvették, mindenünket el kellett adni, eladtuk a varrógépet és mindent, amit lehetett, az utolsó tálcát is. Az öcséimet nem vették fel sehová származásuk miatt.

Édesanyám a sortűzzel kapcsolatban soha semmilyen megemlékezésre nem ment el, bár többször hívták. Én sem voltam soha. Nem is szívesen nyilatkozott. Mindig mondta: „Ne bolygassuk a múltat.” Az emlékszobor-avatásra én is kaptam meghívót, de nem mentem el.

Néhány képem van csak édesapámról, meg a temetésről.

Hogy hogyan változtatta meg életünket ez a tragédia? Teljesen tönkre tette. Édesanyám nem ilyen életet álmodott. Mikor Édesapám meghalt, engem el akartak vinni, hogy felsejvelnek, de anyám nem adott oda, így 300 pengőt kapott, amiért az ugaron vett 4 hold földet, amit a nevemre íratott. A föld csak 18 éves korom után lehetett volna az enyém, mert addig kiskorú voltam, akkora meg már elvették, betagosították...

Az öcséim az általános iskola befejezése után rögtön elmentek dolgozni Csepelre, az Építőipari Vállalathoz. Édesanyám a Háziipari Szövetkezetben norvég mintás kesztyűket kötött, 15-20 évig ebből éltek...

Nagy Béláné Gellai Ágnes Dr.

Utószó: Dr. Gellai Ágnes geológus, tudományos főmunkatárs, egyetemi doktori cím tulajdonosa, két fiúgyermek édesanyja, férje fizikus, Budapesten élnek.

MadiZol

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

Forgalmazzuk a cipőipar számára
a Keck Cég által gyártott
különböző cipőipari ragasztókat,
szerszám és talp lemosókat,
kikészítőszerkeket.

Corvo bianco
Cipőipari Rt.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671
Gyomaendrőd Fő u 14.

MAGÁNVÁMRÁKTÁR

TÖRSÖK IRÉN KIÁLLÍTÁSA

gyűjtsek, mindig kerestem a környezetemben a szépet.

A szépet, ami mindenhol megtalálható, a természetben, a virágokban. Kialakítottam egy virágokkal teli kertet, ahol megihletett a természet megannyi virágcsodában megnyilvánuló bőkezűsége.

Pár évvel ezelőtt a szomszédombba költözött egy fiatal festőművésznő, és ō azt állította, hogy aki így szereti a virágot, annak művészi érzéke van. Addig beszélt, míg végül 3 évvel ezelőtt beiratkoztam egy képzőművészeti iskolába, és attól kezdve szabadidőmet a festészet tölti ki."

Eddigi kiállításai: Göteborgban egy alkalommal, és három alkalommal Alingsas, és most Magyarországon először Szarvason.

Akik látták a szarvasi kiállítást, módjuk volt sok-sok virág csendélet és a szülőházát idéző pipacsos, szarkalábás rétegekben, de az északi, új hazát felidéző mocsaras tavak, fjordok vidékét ábrázoló Bula Irén képeiben gyönyörködni.

TÖRSÖK IRÉN endrődi származású festőművész kiállítása volt Szarvason a Mezőgazdasági Főiskolán.

A festőművész vallomásaiban emlíndta:

„Endrődön születtem, és ott éltem 18 éves koromig Lánykori nevem Bula Irén. Gimnáziumi érettségit Budapesten, gyermekápolónői képzettséget Szegeden szereztem. 1969-ben Svédországba mentem férjemmel, és azóta ott élek, Törsök Sándorné néven. Munkám mint gyermekápolónő lelkileg mindig megviselt, magammal hordtam kis betegeim szenvedését, és hogy ehhez erőt

Levél ORBÁN VIKTORtól

(részletek)

az ország jövőjének. Tennünk kell azért, hogy mindenki érezhesse, a jövő róla is szól! Ehhez arra van szükség, hogy szakítsunk időt egymásra, forduljunk egymás felé, és figyeljünk egymás véleményére.

Kérem, hogy kapcsolódjanak be minél többen az induló nemzeti párbeszédbe, vegyenek részt a rendezvényeken és a munkában!

Hajrá Magyarország! Hajrá magyarok!

Budapest, 2005 húsvétján

Orbán Viktor

Kedves Barátaim!

Amikor 2002 tavaszán közös értékeink védelmében polgári köröket alakítottunk, hittük és tudtuk, hogy szeretetünk elég erős és összefogásunk elég szilárd lesz ahhoz, hogy minden jóakarátú honfitársunkkal összefűzzön bennünket.

Ma, három év múltán sürgető ideje van annak, hogy megszólítsuk, megkérdessük, meghallgassuk és megértsük a haza minden polgárát! Ezért nevezzük a 2005-ös esztendőt a NEMZETI KONZULTÁCIÓ évének. Ma az emberek többsége elveszíteni látszik azt a hitét, hogy tevékeny alakítója saját sorsának, és ezáltal részese

.....
Április 1-jén Kondoroson, a megújult Csárdában - az országban az elsők között - került megrendezésre a VIDÉK PARLAMENT-je, amelyre a kerület országgyűlési képviselője Domokos László és Kondoros polgármestere Dankó Béla hívta az érdeklődő polgárokat. Nagy sikerű találkozó volt, több mint 150 ember jött el a környékről, és mondta el szinte kötetlen beszélgetés formájában azokat az égető gondokat, amelyekre azonnali írt kellene, de elhangzottak a belátható jövőt érintő igen értékes javaslatok is. A meghívás biztos, hogy elérte a célját, Domokos úr realitás, értékes javaslatokat vihet Békés megyéből a Vidék Parlamentének vezetéséhez.

Katolikus oldal

MÁJUSI ÜNNEPEK

1. vasárnap: Húsvét 6. vasárnapja
 2. hétfő: Szent Atanáz püspök
 4. szerda: Szent Flórián vértanú
 7. szombat: Boldog Gizella
 8. vasárnap: Urunk mennybemenetele
 12. csütörtök: Szent Néreusz, Achilleusz és Pongrác vértanúk
 13. péntek: A Fatimai Boldogságos Szűz Mária
 15. vasárnap: Pünkösdvasárnap
 16. hétfő: Pünkösdhétfő
 18. szerda: Szent I. János pápa vértanú
 20. péntek: Sienai Szent Bernardin áldozópap
 21. szombat: Magallán Szent Kristóf áldozópap és társai mexikói vértanúk
 22. vasárnap: Szentháromság vasárnapja
 23. hétfő: Boldog Apor Vilmos püspök, vértanú
 24. kedd: Szűz Mária, keresztények segítsége
 25. szerda: Tiszteletreméltó Szent Béda áldozópap
 26. csütörtök: Néri Szent Fülöp áldozópap
 27. péntek: Canterbury Szent Ágoston püspök
 29. vasárnap: Úrnap
 30. hétfő: Szent István király ereklyéinek átvitele

MÁJUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és 19 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.
 Pünkösd mindkét napján, és Úrnapkor 10, 19 óra.
 Májusban este 7-kor litánia.

Szent Gellért Iskola Kápolnájában

május 8-án vasárnap 17 órakor anyák napi mise,
 22-én, vasárnap pedig fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor.
 Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 6-kor.
 A szombat esti előesti mise vasárnapra.
 Pünkösd mindkét napján és úrnapkor reggel 8-kor.
 Májusi litánia este fél 6-kor.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 19 órakor.
 Szombaton 19 órakor vasárnapra előesti mise.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László plébános

AZ EGYHÁZ BŰNEI? 4. (Mi igaz, mi nem igaz?)

A LEGGYAKRABBAN IDÉZETT
 TÖRTÉNELMI BŰNÖKRŐL

Dr. Toma Ferenc írása

Az észak-amerikai katolikus misszió vértanúiról

A misszionáriusokról gyakran terjesztett beállítás alapján (olykor az indiánregényekből szerzett elképzelések alapján is) az lehetne a benyomásunk, hogy a hódítókkal együtt minden „fehérbőrűvel” együtt ők is megsemmisítői voltak a magas szintű indián erkölcsnek, kultúrának. – Ha pl. a kanadai vértanúkról hallunk, akiket indiánok ölték meg (1646-49), az elterjedt berögződéseket követve azt is gondolhatnánk: hogy a leigázásuk ellen küzdő indiánok a hódítókkal együttműködő papokat is megölték.

Valójában Kanada (és sok más ország) misszionáriusainak szerepe hasonló volt a mintegy 1000 éve hazánkba jött szerzetesekéhez. – A kanadai jezsuita hittérítők kintartó szeretettel jutottak közel a húrton törzsekhez, majd nagy részüket megtérítették. A keresztény értékek mellett sok szociális és gazdasági újítást is vittek közéjük (amint népünkhöz is annak idején a Magyarországra érkező térítők). Halálukat a huronok ősi ellenségeinek, a pogány és a vérbosszú törvényét követő irokéz törzseknek támadásai okozták, akik elsőként a huronok „új varázslóit”, a hittérítőket kínozták és ölték meg.

E vértanúkat egyikét (Isaac Jogues †1644) egyszer megcsonkították az irokézek. Ekkor előjárói Európába küldték, hogy meggyógyuljon. Mikor megerősödött, kérte,

helyezzék őt vissza huronjai közé. Az irokézek egy ismételt támadás alkalmával ölték meg.

Az egyház a tudomány és a fejlődés gátja

A felvilágosodásnak, majd a kommunizmusnak és általában a primitív vallásellenes propagandának egyik visszatérő jel-szava: „Az egyház a tudomány és a fejlődés gátja volt!” – A tudományellenesség példaként általában Galilei elítélésének esetét vagy Giordano Bruno megégetését idézik (mindig újra csak ezeket!). De nem szólnak arról, hogy az egyház volt évszázadokon át a művelődés és kultúra fellegvára és forrása, hogy az emberiség legnagyobb tudásai és az emberi fejlődés úttörői évszázadokon át nagy arányban papi emberek voltak, és hogy a mai napig is nagyon sok tudós és haladó gondolkodó vallja magát mélyen hívőnek. (Erről az alábbiakban még szólnunk.) És nem szólnak arról sem – ami pedig az igazságos ítéletalkotáshoz hozzátartozik –, hogy a történelem folyamán a legutóbbi időkig szinte minden állam, társadalom vagy vallás súlyos elutasítással vagy tiltással fogadta az olyan új tudományos hipotéziseket vagy rendszereket, amelyek szembeállni látszottak saját – mindaddig működésképesnek látszó – világnézetükkel. (Így ítélt halálra másként gondolkodó tudósokat Kálvin éppúgy, mint a legutóbbi korig a monolitikus államok vagy vallások. – Így küldte el tanszékéről a lutheránus Keplert a tübingeni főiskola evangélikus vezetősége a kopernikuszi világméretű hirdetése miatt, amelynek okán Galilei is feszültségbe került a katolikus egyház egyes vezetőivel. Említésre méltó viszont, hogy Kepler ezután a grazi katolikus főiskolán lett a matematika tanára.)

Galilei, Giordano Bruno stb.

Galilei vagy Giordano Bruno esetéről és az egyéb inkvizíciós eljárásokról tehát csak a kor látásmódját figyelembe véve lehet ítéletet alkotni (amint az inkvizícióval kapcsolatban erről szölvünk). Korunk szemléletének megfelelően és a korabeli egyoldalúságokat megvallva viszont érthető, hogy a katolikus egyház feje fontosnak tartotta, hogy a világ színe előtt bocsánatot kérjen Istentől mindazon esetekért, amelyekben az egyház a világi hatalom büntető ítéletének adott át valakit világnézetű vagy tudományos meggyőződése miatt.

– Galilei elítélése kétségtelenül egyes korabeli egyháziak szűklátókörűségét jelzi. De e történet beállítása egyúttal jelzi a vallásellenes propaganda hamisságát is: – A köztudatban úgy él az esemény: hogy Galileit haladó tanai miatt a korabeli egyházi tudománytalanság börtönbe zárta. Az esemény ennél összetettebb. – Valójában Galilei korában a Nap-központi világméretű nemcsak új volt, hanem tudományosan nem is volt bizonyítva. A kor számos legnagyobb tudósa is tagadta, mint pl. Tycho Brahe. A Galileit kihallgató bizottságok azt kérték tőle, addig ne hirdesse tényként e rendszert, amíg az tudományosan be nem bizonyosodik (mert mindaddig úgy tűnik, hogy helyesebb a Biblia által is sugallt, s a kor legtöbb tudósa által is vallott Föld-központi világméretű vallani). Amikor ő megszegte ezt az ígéretét, s újra tényként írt a Kopernikusz által kidolgozott rendszerről, egyházi bíróság elé állították. Bár több egyházi tudós a pártjára állt (!), azok kerültek többségbe, akik ellene szavaztak. Névlegesen börtönre ítélték, valójában otthonában kellett élnie „házi őrizetben”, ahol munkáit továbbra is folytathatta. (A kommunista

idők hazai lexikona „megkínzatasáról” is beszélt, ami nem igaz. Vö. Új Magyar Lexikon, Budapest 1962, III, 408). Galilei mindvégig hívó ember maradt, élete végén apáca-leánya volt fő vigasza. Ami pedig a korabeli egyház egészségének „tudománytalanságát” illeti, a Galilei által vallott rendszer egészét egy hívó egyházi ember dolgozta ki: Kopernikusz kanonok; s – amint említettük – Galilei baráti körében számos pap tudós volt, akik próbáltak is pártjára állni, de a bizottság ítéletet kérő része erősebbnek bizonyult. (Vö. az új Magyar Katolikus Lexikon, Galilei)

– Giordano Bruno megégetése is elfogadhatatlan mai gondolkodásunk számára. De a vallásellenes propaganda – a felvilágosodás kora óta – vele kapcsolatban is hamisít. Mert nem tudományos nézetei miatt szenvedett máglyahalált, hanem vallási eretneksége (panteista nézetei, a Szentháromságnak és Krisztus megtestesülésének tagadása stb.) miatt.

Egyház, papság, haladás

Az egyháznak a tudományhoz és kultúrához való viszonyára fényt vet, hogy az ún. felvilágosodás koráig a történelem tudósainak, művészeinek, pedagógusainak stb. nagy többsége kereszténynek vallotta magát, és keresztény feladatának tartotta az emberiségért végzett munkát. – Megvilágítja a kérdést az is, hogy milyen sok tudós, feltaláló, orvos, pedagógus, művész stb. volt magának a papságnak sorában; olyan sok, hogy egy könyvben nem férne el ismertetésük. Ezért a következőkben csak néhány jelentősebbet sorolunk fel közülük.

(folytatjuk)

Amit Isten egybekötött...

Bordé Lajos és Poharelec Katalin április 2-án, Isten és ember előtt is egybekötötték életüket az endrői templomban. Közös életüket kísérje öröm, boldogság, Isten áldása!

folytatás a címlapról nyian – soha nem akarta megmenteni életét, hogy azt megtartsa önmagának; oda akarta adni magát, fenntartás nélkül, egészen az utolsó pillanatig, Krisztusért és így értünk is. Éppen ezáltal tapasztalhatta meg, hogy mindaz, amit az Úr kezébe helyezett, új módon tért vissza: a szó, a költészet, a levelek szeretete lelkipásztori küldetésének lényegi részévé vált, és új frissességet, aktualitást, vonzóerőt adott az Evangélium hirdetésének, éppen akkor, amikor ez az ellentmondás jele.

„Kövess engem!” – 1978 októberében Wojtyła bíboros újra hallotta az Úr hangját. Megújul a mai szentmise evangéliumában feljegyzett párbeszéd Péterrel: „Simon, János fia, szeretsz engem? Legeltesd juhaimat!” Az Úr kérdésére: Karol, szeretsz engem?, Krakko érseke szíve mélyéből válaszolt: „Uram, te mindent tudsz, azt is tudod, hogy szeretlek”. Az Úr szeretete volt szeretett Szentatyánk fő ereje; aki látta őt imádkozni, aki hallotta őt prédikálni, tudja. És így, hála ennek a Krisztusba való beleygőkerezésnek olyan terhet hordozott, amely túlnő a pusztán emberi erőkön: Krisztus nyájának, az egyetemes Egyháznak pásztora lenni. Nem ez az alkalmas pillanat, hogy ennek az olyannyira gazdag pápaságnak egyes elemeiről beszéljünk. Most csak a mai liturgia két szövegét szeretném felolvasni, amelyekben igazhirdetésének központi elemei tűnnek fel. Az első olvasmányban Szent Péter – és Szent Péterrel a Pápa – azt mondja nekünk: „Valóban el kell ismernem, hogy az Isten nem személyválogató, mindenki kedves előtte, aki féli és az igazságosságot cselekszi, bármely nép fia is. A tanítást ugyan Izrael fiainak adta, amikor békét hirdetett Jézus Krisztus által. Ó mindenki Ura” (ApCsel 10,34-36). A második olvasmányban Szent Pál – és Szent Pállal elhunyt Pápánk – hangos szóval int bennünket: „Ezért szeretett testvéreim, akik után vágyódom, örömmöm és koronám: így álljatok helyt az Úrban, szereteteim!” (Fil 4,1).

„Kövess engem!” Amikor Jézus Péterre bízta juhait, egyszerűsind megjövendölte vértanúhalálát. A szeretetről és az egyetemes pásztori küldetésről szóló párbeszéd eme záró és összefoglaló szavával az Úr egy másik párbeszédre utal, amelyre az Utolsó Vacsora keretében került sor. Itt Jézus azt mondta: „Ahová én megyek, oda ti nem jöhettek”. Erre Péter megkérdezte: „Uram, hová mész?”. Jézus ezt válaszolta neki: „Ahová most én megyek, oda most nem jöhetsz velem; később azonban követni fogsz engem” (Jn 13,33.36). Jézus a vacsoráról a kereszthez, majd a feltámadáshoz megy – belép Húsvét misztériumába; Péter még nem követheti. Most – a feltámadás után – elérkezett ez a pillanat, ez a „később”. Legeltette Krisztus nyáját, Péter belép a húsvéti misztériumba, a kereszt és a feltámadás felé indul. Az Úr ezekkel a szavakkal mondja, „... Amikor fiatal voltál, ... oda mentél, ahova akartál. De ha majd megöregszel, kiterjeszted karod, s más fog felövezni, aztán oda visz, ahova nem akarod” (Jn 21,18). A Szentatya pápaságának első időszakában, még fiatalon és telve erővel, Krisztus vezetése alatt elment a föld végső határaiig. Azonban később egyre inkább a Krisztus szenvedéseivel való közösségbe lépett be, egyre inkább megértette ezen szavak igazságát: „Más övez fel téged...”. Ezért éppen a szenvedő Úrral való eme közösségben fáradhatatlanul és megújult intenzitással hirdette az Evangéliumot, a szeretet misztériumát, amely elmegy a legvégsőig (vö. Jn 13,1).

Megtanította nekünk, hogy Húsvét misztériumát az isteni irgalmasság misztériumaként értelmezzük. Legutolsó könyvében írja: A rossznak szabott határ „végső soron nem más, mint az isteni irgalmasság”. A merényletről elgondolkodva ezt mondja: „Krisztus amikor mindannyiunkért szenvedett, új értelmet adott a szenvedésnek; egy új dimenzióba, új rendbe vezetve be azt: a szeretetbe... A szenvedés az, ami elégeti és elemésztí a rosszat a szeretet lángjával, és még a bűnből is a jó egy sokalakú virágzását teszi lehetővé”. Ettől a szemlélettől lelkesítve szenvedett és szeretett a Pápa, közösségben Krisztussal, ezért volt szenvedésének és csöndjének üzenete annyira beszédes és termékeny.

Az isteni irgalmasság: a Szentatya az Istenanyában találta meg Isten irgalmasságának legtisztább visszfényét. Ő, aki kicsiny korában elvesztette édesanyját, annál inkább szerette az isteni Anyát. Hallotta a keresztre feszített Úr szavát, mintha személyesen hozzá szólt volna: „Íme, a te anyád!”. És úgy tett, ahogy a szeretett tanítvány: befogadta Máriát lényének legbensőjébe (éisz ta idia: Jn 19,27) – Totus tuus. Teljesen a tied. Az anyától pedig megtanulta, hogy Krisztus szerint alakuljon.

Mindannyiunk számára felejthetetlen marad, ahogyan a Szentatya életének utolsó Húsvétvasárnapján, a szenvedés által megjelölve, még egyszer megjelent az Apostoli Palota ablakában, s utolsó alkalommal adta az Urbi et Orbi áldást. Biztosak lehetünk benne, hogy szeretett Pápánk most az Atya házában ablakában áll, lát és megáld bennünket. Igen, áldj meg bennünket, Szentatya. Kedves lelked az Istenanyára bizzuk, édesanyádra, aki minden nap vezetett téged, és most is vezetni fog téged Fiának, Urunknak Jézus Krisztusnak örök dicsőségébe. Ámen.

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

Casciai Szent Rita

Ünnepe: május 22.
Roccaporena 1381 körül
† Cascia 1447. május 23.

Ritát idős szülei hosszú vára-
kozás és sok imádság után kapták
Istentől ajándékba. Rita gyermek és
ifjú korát a szülei iránti teljes enge-
delmességgel, akaratának állandó
fölközelése és a fáradságos napi
munka jellemezte. Közben szívében
felgyulladt az istenszeretet, és apá-
ca akart lenni.

Szülei - valószínűleg kényszer-
helyzetben - odaigérték kezét egy
helybeli ifjúnak, akit a kortársak
vad és erőszakos embernek írnak le.
Ritának nagyon fiatalon férjhez kel-
lett tehát mennie. Férje rossz ter-
mészetét hősies türelemmel viselte, soha nem panaszkod-
zott. Mindenben engedelmeskedett hitvesének, azzal az
egy feltétellel, hogy a templomba eljárhat. Szelidségével
és jóságával végül is férje rossz természetét sikerült le-
győznie, és lelkét Istenhez vezetnie. Megtérésének örült
az egész falu, amely korábban a férj összeférhetlensége
miatt pártoskodásoktól és viszálykodásoktól szenvedett.

Idős szülei halála után újabb gyász érte Ritát: meghalt
a férje (aki most már szerette és tisztelte őt), egy régi
ellensége ölte meg bosszúból. Egy évre rá meghalt Rita
két kicsi fia, akikért imádkozott, hogy az Úr vegye őket
magához, mielőtt még az atyjuk halála miatti bosszú be-
szennyezné lelküket.

Miután sok fájdalom árán eloldódtak a földi kötelé-
kek, Rita hozzáfogott régi vágyának beteljesítéséhez:
kolostorba léphetett. Egymás után háromszor elutasították
özvegsége miatt. Végül 1407-ben csodálatos módon
beléphetett. Keresztelő Szent János, Szent Agoston és

Tolefinói Szent Miklós vitték be éjnek idején a kolostor-
ba. A nővérek közül türelmével, engedelmisségével és
jámborságával tűnt ki, mindenkinek épülésére volt. Kül-
önös tisztelettel elmélkedett Krisztus szenvedéséről, s
arra vágyott, hogy osztozhasson a megfeszített Krisztus
kínjaiban. Egy napon, amikor a feszület előtt térdelt, és
vágya beteljesülését kérte, érezte, hogy a töviskorona egy
tövis a homlokába fúródik. Mély sebet kapott, amely kés-
őbb elmérgesedett, s a belőle kiáradó szag miatt Ritát
elkülönítették a nővérektől. Csak egy római zarándoklat
alkalmával mehetett emberek közé, amikor az Úr Rita
könyörgésére eltüntette a sebet (zarándoklat idejére), de
úgy, hogy fájdalmai megmaradtak.

Fájdalmai, a böjtölések és a munka fölemésztették
erejét, utolsó éveit ágyhoz kötötten töltötte.

1447. május 22-én hívta át Isten az örök boldogság-
ba, átköltözését egy emberi kézzel nem érintett harang
szava hirdette meg. Különleges kiváltságként Rita testét
soha nem temették el, mert csodálatos módon nem látott
romlást. Sértetlenül került ki a tűzvészéből is, melyben
néhány évvel halála után a cédrusfából készült koporsója
porrá égett. Új koporsóját a szent nagy tisztelője, Cesco
Barbari casciai asztalos készítette el, aki súlyos betegség-
ből gyógyult meg közbenjárására.

Ritát már halála előtt szentnek tartották, s halála után
10 évvel, még mielőtt az Egyház hivatalosan nyilatkozott
volna, a nép szentté avatta.

Boldoggá avatását 1626-ban, szentté avatását 1900-
ban fejezték be. XIII. Leó pápa „Umbria gyöngyének” ne-
vezte őt. Testét Casciában, az 1937-47 között épült Szent
Rita templomban őrzik. Ünnepe Rita-rózsát szentelnek.
A Rita-olajat különösen az Ágostonrendi szerzetesek és
apácák népi gyógyódként használják.

Szent Rita minden kilátástalan szükségben segít.

„AKI MENNYEI ATYÁM AKARATÁT CSELEKSZI: AZ
AZ ÉN TESTVÉREM, NŐVÉREM ÉS ANYAM-MONDJA
AZ ÚR.”

(Mt 12, 50)

SPORT

III.27. Rákóczi-falva
Gyomaendrőd VSE: 6:0

Tóth korai sérülése megzavarta a ven-
dég együttest. A csereként beállt Rafael
hibáiból jelentős előnyre tett szert a hazai
csapat. A II.-ik félidőben további sérülé-
sek miatt már csak védekezésre futotta a
vendégek erejéből. Az utolsó 10 percben
már 9-re apadt az endrődiek száma. Az
NB III-hoz méltatlan körülmények voltak
a pályán és az öltözőben.

Jó: Démusz, Mazán, Gellai.

Az agresszív hazai csapat megérdemel-
ten nyert.

11. Gyomaendrőd VSE -, 2, 13, 9:64
2

Sarkadkeresztúr- Gyomaendrőd FC:
1:0

Küzdelmes mérkőzés. Jó: Szabó, Dobó,
Kovácsi.

Az I. félidőben a gyomaiak fociztak
jobban. Fordulás után több lehetőségük
volt a hazaiaknak. Zsombok edző: Remek
mérkőzés volt, a vitatható 11-sel vesztet-

tünk.

10. Gyoma FC 6, 3, 8, 30:27 21

IV. 4. Gyomaendrőd VSE- Algyő: 0:3

A vereség jogos. Azonban a csapat já-
téka sokat javult. Félidő előtt ordító hely-
zetben hibáztunk kétszer is. Nem látszott
meg a két csapat közti különbség. A 45.
percben szabálytalan gól tetézte a veresé-
günket.

Jó: Timár, Mester, Démusz, Mazán.

14. Gyomaendrőd VSE -, 2, 14, 9-67,
2

Békés - Gyomaendrőd FC: 2:1

Félidőig egyenlő erők küzdölme volt.
Fordulás után szép góllal szerzett vezetést
Békés, amit hamarosan kettőre növelt.
Csak szépítésre telt a vendégek erejéből.

Gól: Szegedi, (11-esből), Jó: Szabó,
Dobó.

10. Gyoma FC 6, 3, 9, 31-----29 21

IV. 16. Gyomaendrőd VS -

Jamina:0:2

200 néző, játékező: Széles.

Az óriást hibázó hazai védők között ki-
lépett Kis-Szabó és a kifutó kapus mellett
hálóba gurított:0:1. Az 50.p. Kis-Szabó a
kaputól 8 méterre kézzel vett le egy labdát
és Gyuricza fölött emelte a hálóba, 0:2. A
gyorsan bekapott gól után a hazai csapat
magára talált és sok gólhelyzetet alakított,
de rendre kihagyta.

Jó: Démusz, Timár, Mester.

14. Gyomaendrőd VSE -, 2, 16, 10-
73 2

Megyei I. o. Szabadkígyós -
Gyomaendrőd FC: 0:0

220 néző. A szervezeten védekező
vendégek megérdemelten vittek haza 1
pontot. A hazaiak a legjobb helyzeteket
is elhibázták. Jó: Takács, Timár, Osán,
Dobó.

10. Gyomaendrőd FC 6, 4, 10, 31:30
22

Élelmiszeradalékok

Út a megoldás felé 2. rész

A töltelékes húsárak (virsli, párizsi, egyéb felvágottak) összetétele nem jósolható meg előre minden esetben. Nitrit- és egyéb adalékanyag-tartalmuk kockázatot hordoz. A szója párizsi és a szója virsli adalékanyag-mentesnek minősül, és íze is hasonló a húskészítményekhez: ezeknek az úgynevezett húspótló élelmiszereknek a fogyasztása kisebb kockázatokkal jár.

A rendszeresen, naponta fogyasztott élelmiszerek lehetőleg minél kevesebb adalékanyagot tartalmazzanak. A napi szinten szervezetbe jutó adalékanyagok (pl. édes péksütemények, zsemle, kiflik, kenyerek, húsárak, ízesített tej készítmények, kekszek, csokoládé stb.) az évek során előre ki nem számítható eredménnyel járhatnak. A tejtermékek közül a natúr, ízesítés nélküli készítmények tanácsosak, ugyanígy a mindennapi cikk közül a legtermészetesebb, „legnyersebb” forma javasolt (a müzli esetén is).

Az édességeket lehetőleg otthon készítsük el házi, általunk elkészített vagy vásárolt alapanyagokból (gyümölcs, lekvár, dió, szezám, mák, stb.) így számos adalékanyagot elkerülünk.

Elődleges szempont az „ipari kenyerek” helyettesítése házi készítésű, adalékanyag mentes barna kenyérral. Ez némi beruházást igényel, mivel mind a teljes kiőrlésű búzaliszt, mind az adalékanyag mentes barna kenyér ritkaság az üzletekben. Recept alapján, sütőben is el tudjuk készíteni kenyereinket, mint hajdan nagyszüleink. De ha nem ezt választjuk, akkor a kenyérsütés otthon megvalósítása általában két lépcsőben történhet:

1.) Kenyérsütőgép beszerzése, emellett teljes őrlésű búzalisztvásárlás. Az alapanyagok néhány perc alatt összekeverhetők, a gép automatikusan elvégzi a dagasztást, kelesztést és sütést.

2.) A teljes kiőrlésű lisztek ára magas, így hosszabb távon érdemes ezt is otthon, frissen készíteni. A háztartások számára készülő elektromos házi malom ezt a feladatot látja el, így a búzától a kenyérig ellenőrizhető a folyamat. A vásárolt búzának minden esetben koptatottnak

kell lennie a felületi szennyeződések (por, penész) elkerülése érdekében. Magyarországon egyébként csak koptatott búzát lehet kimérve árusítani a kereskedelmi forgalomban.

Az előbbi két beruházás összességében jelenleg 60-65 ezer forintot tesz ki. Ez soknak tűnik, de érdemes hozzátenni, hogy egy négytagú család esetén kb. egymásfél év alatt visszatérül, hiszen harmadnegyed áron lehet ilyen módon házi barna kenyeret készíteni.

Használjunk hidegen sajtolt olajokat, amelyek nem mentek át komoly vegyi és hőkezeléseken, valamint szűrési, finomítási folyamatokon. Sütéshez azonban ne ezeket alkalmazzuk, mivel a hidegen sajtolt olajokban – jellegük miatt – ilyenkor sokkal több rákkeltő porkanyag képződik (sütéshez finomított étolajat szabad csak használni).

Az üdítő és gyümölcsitalok helyett házi készítésű gyümölcslevet, ennek hiányában „100%-os” léből ásványvízzel hígított üdítőitalt készíthetünk. (A „100%-os” gyümölcslevek adalékanyag mentesek.)

Használhatunk „házi” adalékanyagot is:

- a barna kenyérhez adagolt áttört főtt burgonya késlelteti a kenyér öregeződését, és javítja az eltarthatóságát,
- a kukorica-és burgonyakeményítő jól használható sűrítőanyagként,
- zselatin helyett agar-agar és pektin javasolható pudingok készítéséhez,
- az áztatott lenmagpehelyből kioldódó pektin fasirtokban tojás kiváltására használható kötőanyag. A zabpehely illetve zabpehelyliszt is hasonló tulajdonságú.
- az ételekhez hozzáadott kevés fokhagyma nem eredményez jellegzetes fokhagymaíz, ugyanakkor felerősíti az étel természetes ízeit.

Készítsünk változatos, színes köreteket a feltétekhez, így a természetes és sokoldalú ízek és színek tapasztalásakor látni fogjuk, mennyire fölöslegesek a hozzáadott „művi” színek és ízek. Pl. gombás,

zöldseges, petrezselymes, kukoricás, vagy zöldbabbal dúsított barna rizs, zöldseges tészta, mexikói köret, olívaolajos főtt burgonyával stb. Az összetett köretet házi fűszerkeverékkel ízesíthetjük a feltét jellegének megfelelően.

Gondolkozhatunk egyszerű csemegékben is, pl. kenyérpuding a megmaradt kenyérből lekvár, dió, kókusztej, banán felhasználásával (somló galuskához hasonló ízű), vagy vaniliás kölespuding banánnal, növényi tejszínnel, gyümölcsös kukoricapuding karob-öntettel (szentjánoskenyérpor) stb.

Érdemes feleleveníteni a házi aszalás technikáit is. Száríthatunk otthon zöldségfélét, gyümölcskockákat, amelyek a téli időszakban ásványi-citromsav forrásul szolgálnak. Antioxidánsként citromsav oldatot használhatunk a fehér húsú gyümölcsök barnulásának elkerülésére.

Mindezek tudatában se legyen lelkiismeret-furdalásunk, ha egyszer-egyszer „elcsábulunk”, és adalékanyagokban gazdagabb élelmeket fogyasztunk. Az ilyenkor érzett büntudat legtöbbször nagyobb kárt tesz a szervezetben, mint maga az adalékanyag. Ugyanakkor a rendszeresen, életmódszerűen gyakorolt szokások szintjén hasznos, ha az előbbieken javasolt irányelvek döntő része megvalósul életünkben.

Mindez persze nem kötelező, és nem is leszünk jobb emberek, ha így élünk. Egy-szerűen csak nagyobb esélyünk van arra, hogy egészségesebben és nyugodtabban hajtsuk fejünket nyugovóra esténként. És ha ennyit elértünk, akkor sokat tettünk magunkért és családunkért. Ezután már csak az élet más, kevésbé szövevényes jelenségeit lenne jó kibogozni. Mert nem az élelmiszer-adalékanyagok hatásainak kutatása életünk legfontosabb célja, hanem ennél távolabbi mutató dolgok megértése. Minden bizonnyal az élet nagy kérdéseire is van megnyugtató válasz- feltéve, ha igazán keressük.

Közre adta: Dr. Giricz Katalin

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kerti sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!

Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492
Mobil sz.: 06 30 349-1655.

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim! májusi ajánlataim:

- Virághagymák, virág és zöldségmagok
- Porszívóba papír porzsákok
- Drótkerítés, szeg, kézi szerszámok,
- Gumicsizmák, gázegők
- Fejszék, balták, fűrészek,
- Benzines és elektromos láncfűrészek,
- Elektromos és benzines fűnyírók,
- Főliák, takaróponyvak,
- Ruhaszárítók, vasalók, elektromos
- Konyhai gépek, hajszárítók, stb.
- Viaszosvaszon asztalterítők, fürdőszobaszőnyegek,
- Létrák, műanyag kukák,
- Ustók, üstházak, húsdarálók,
- Kukorica vetőmag, fűmag
- Műtrágyák
- Izzók, elemek, zseblámpák,

FARKAS MÁTÉ

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szonda István

Szonda István: Csizmadiák és cipészek Endrődön (1873-2000) című szakdolgozat

Munka a műhelyben (inasok, segédek, mesterek) fejezetéből (részlet)

A legtöbb műhely földes volt, fűtésük kályhával vagy kemencével történt. Itt aludtak az inasok és a segédek.

„Bentlakásosak voltak az inasok, mert voltak a Fazekasból, innen-onnan; nem mentek haza csak vasárnap reggel. A műhelyben volt ágy, ott aludtak, ezek rendes ágyak voltak csak az ócskábbakból.” Szalmazsákot, lepedőt, takarót a mester adott, sőt a műhely tüzelésére használt tűzrevalót is a házigazdának kellett előteremnie.

Inasnak általában 12 évesen mentek, mikor kijárta a hat osztályt, mert tizenkét év alatt nem lehetett szegődöttni. Az első időben lehetett még négy osztállyal is szerződöttni, de később csak hat osztály után. Adatközlő² szerint az 1920-as években még elgő volt a négy osztály csak az volt a lényeg, hogy írni-olvasni tudjon.

„Arra is emlékszem, hogy gyöngék voltak a tanyáub haza került gyerekek. Volt egy Gyetvai Bandi nevezetű nálunk, mikor bejöttek vele, azt mondta neki az édesapám. Mert volt egy ilyen fekete tábla a műhelyben, arra volt felírva, ha előleget kértek a segédek. No és mondta neki az apám: Na írd le a nevedet!- de nem tudta leírni. Gyetv As- így írta le a nevét.”³

Az inas szegődötés első lépése volt, hogy az ipari tanulóknak készülő gyerek szülei megkeresték az illetékes cipész vagy csizmadia mestert és megbeszéltek, hogy milyen feltételekkel vállalja a mester a tanulót.

Mivel az inasok „bentkosztosak” voltak a szülőnek minden évben meghatározott mennyiségű búzát kellett adni a mesternek, illetve egyéb kiegészítőket, egy malacot, néhány pár tyúkot, stb. ezt már nem szabályozta külön „szokásrendelet”. Egy inas egy évi szerződötése két-három mázsa búza volt.

Sok szegény tanyai gyerek ment inasnak, mert úgy voltak vele, ha kevés föld volt azt elkapták a nagyobbak és a fiatalabbat, mesterséget tanulni küldték. Azt mondták „a kezében lesz a megélhetése”.

„Sok parasztfiúból lett iparos, olyan is volt, hogy sokan voltak a kis földre, mert ha volt 3-4 kishold földje a három gyerekre, akkor nem jutott csak egy kis hold. De akkor úgy csinálták a földet elkapta, aki paraszt volt, általában a szülőökkel. Sok ilyen volt akkoriban, aztán akit tanítottak az nem kapott semmit”⁴

Az inas fogadáskor szerződötést kellett írni és azt az ipartestületnél megkötni. A szerződötést a mester és az inas szülei kötötték. A szerződötést az ipartestület jegyzője írta meg. Az inas idő három év volt, de ettől el lehetett térni, ha az inas túlkoros volt, akkor két vagy két és félévre, fel lehetett szabadítani. Az inas idő elteltével le kellett vizsgázni az inasnak és megkapta a segédlevelét. Ezután új szerződötést kellett kötni, ha az inas vállalta a segédidő letöltését a mesternél. A segéd idő három év volt, pontosabban 36 hónap. A segéd idő időtartamát az SZTK-ba való bejelentéssel ellenőrizték az illetékes hatóságok (Ipartestület, adóhivatal).

A segédet be kellett jelenteni az ipartestületnél és az SZTK-nál is.

Az SZTK. Központ Gyulán volt (1900-as évek első harmada). A bejelentést levélben meg lehetett tenni az SZTK felé, erre a bejelentésre az ipartestületben bejelentőlapot (formanyomtatvány) lehetett kapni. Az SZTK. gyakran ellenőrizte a segédet tartó mestereket, hogy a nála dolgozó be van-e jelentve, mert ha nem megbüntették a munkaadót.

„Hát nekünk is volt egy alkalmazottunk, egy nagyon aranyos bácsi volt, Cserenyecz Jani bácsi. Az egyik helyen dolgozott majdnem hét évet, és amikor a nyugdíját intéztem, akkor derült ki, hogy annál az illetőnél, akinél előtte dolgozott egy és két hónapot volt bejelentve. Bejelentették egy hónapra, aztán kijelentették; persze ez rekkir volt.”⁵

A 30-as években Endrődre, az iparosok ellenőrzésére egy Molnár nevezetű biztos volt kijelölve. „azt soha nem tudtuk a Molnár bácsi mikor toppan be”⁶

A segédidő letöltése után válthatta ki a segéd az iparendélyt. Az inas idő alatt nem vált élesen külön a cipész és a csizmadia szakma, azt lehet mondani, hogy az inasok általános szakmai képzést kaptak. Amikor az inas felszabadult akkor döntötte el, hogy csizmadia vagy cipész akar lenni. A rokon szakmákat, mint a cipész és a csizmadia a XX. század elején közösen lábbelikészítő iparnak nevezték, képviselőiket, pedig lábbeli készítőnek. Tehát még inas volt valaki jobban elvegyült, a cipészek és csizmadiák között: „suszterinas úgy mondták, abban benne volt a cipőipar meg a csizmadiaság is.”⁷

A segédek és az inasok külön asztalnál ettek a műhelyben. Az étel a mester felesége a „gazdasszony” készítette el. Az inasok és a segédek ugyanazt ették, mint a mesterék nem volt különbség az ételek minőségében. Amikor egy mesterhez került egy fiú az első pár nap nehezen szokta meg a helyet, adatközlőim szerint a tanyasi gyerekek féltékenyebbek és elmaradottabbak voltak. Szurovecz László idős adatközlőm elmondott erről egy elmosolyogató kis történetet, mely az apja műhelyében esett meg.

„Itt volt nálunk Sztancsik Laci. Az első éjszaka volt, azt mondta neki az egyik segéd:

Ha befejezted a munkád, ne felejtse el elfújni a villanyt!- már ennyi óra, hazajöttek valahonnan a segédek és látják még mindig ég a villany. Hát a srác állt és fújta a villanyt, hát ilyen volt. Nem is látott a tanyába soha villanyt.”

Legkorábban az inasnak kellett kelnie. Az ő feladata volt a begyújtás, a takarítás, segítség a házimunkákban, vízfordás stb. Amikor a mesterhez került inasnak egy fiatal fiú először a takarítást bízták rá. Minden este össze kellett söpörnie. A hulladékot átválogatta, ami szemét volt azt kivitte a trágyadomb-ra, ami meg még használható volt valamire azt belerakta a hulladékos zsákba, mert abból még sarkat ragasztottak. Minden reggel felloccsolta a műhely földjét, hogy ne legyen por, mert általában a műhelyek a faluban földesek voltak. Minden inas rá volt bízva egy segédre, azt mondhatjuk a segédnek volt egy vagy két inasa. A segéd felelt a mester előtt a rábizott inasért. A segédől tanulta meg az inas az első fogásokat. Az inas, - úgy mondták - a segéd keze alá dolgozott. Első munkájuk a csizmafej bevarrása, a hátulját összevarrni, szegőt fonni, beszabni a tetejét. Amikor már két évet eltöltött az inas, akkor már ő is megkapta a kiszabott anyagot és csinálta a segédekkel. Ha nem tudott valamit azok segítettek. Persze az inasok a segédekét mindig küldözgették, főleg az első időben, boltba, ezt hozzon, vagy mást.

Volt olyan inas is, aki nem vált be, mert megunta vagy a szakmához nem volt semmi tehetsége. Akkor a mester üzent a tanuló szüleinek, hogy baj van a gyerekkel. A szülők általában piaci napokon megnézték a gyermekeiket, azt lehet mondani, folyamatosan figyelték a gyermekük szakmai fejlődését. Ha pedig a gyerek egyáltalán nem tudta megszokni az inas életet, a szülők és a mester a testületben felbontották a szerződötést.

Jegyzetek:

¹ Szurovecz László visszaemlékezései (interjú) 2002.

² Szurovecz László csizmadia

³ Szurovecz László visszaemlékezései (interjú) 2002.

⁴ Szurovecz László visszaemlékezései (interjú) 2002.

⁵ Szurovecz László visszaemlékezései (interjú) 2002.

⁶ Szurovecz László visszaemlékezései (interjú) 2002.

⁷ A tanulóképzésben az alapok megtanulásánál a két rokonszakmákat nem határolták el egymástól. Az első években általános képzést kaptak, mind a cipész, illetve a csizmadia-inasok. (Szurovecz László közlése)

Gyoma néprajza

Rovatvezető: Cs. Szabó István

A gyomai szőlőskertekről III. rész

A következőkben a gyomai református egyház birtokában volt szőlőskertekről szóló adatokat kísérem meg úgy sorba szedni, ahogy a szőlőművelés egyes szakaszai korabeli művelési rend szerint történhettek. Adataim az egyházi irattárban található a hajdani kurátorok (gondnokok) számadásaiban.

Előjáróban annyit talán, hogy ezen a vidéken feltehetőleg az ún. „gyalogművelés” vagy „tőkés-karósművelés” volt szokásban. Lugas művelés egyik formájáról sincsen adatom. A gyalogművelés azt jelentette, hogy a tőkék mellé nem vertek be karót, hanem a hajtásokat ugyanúgy kaccsolták, kötötték mint a karós művelésnél, csak „térgyen fejűl” araszonként átkötötték, majd július hónapban (ugyanúgy mint a karós művelésnél) „kötisen fejűl” (derékon felül) –i magasságban „lehegyelték” (azaz levágták).

1./Szőlő telepítés:

1830-ban a „Kápláni háznál talátatott 1 darab szőlő rakó fűrő vasból.” Az Ekklesia Szőlőjéhez való Vas fűrők szőlő ültetésre 2 darab, 1821-ben „Szőlőt raktak ezek; ezértől fizettem 2 frt.-ot; Vas András és Szabó Imre 3000 Szálat 6 frt.-ért, Bátori József és Sáfiri Ferentz 3000 Szálat 6 frt.-ért, Batári István és Kondás György 3500 Szálat 7 frt.-ért, D.Szabó István, Király József, és Öreg Szabó János 3500 Szálat 7 frt.-ért.”, 1821/22-ben; „Az Ekklesia Kertjébe vettem 900 Szál vesszőt, szára á. 12 Krajczár, 1821. Mártz. 17-én az Ekklesia Kertjében Szőlőörakásért fizettem 27 Frt.48 Krajcz.-t, 1820. szept. 25-én „5000 Szálvesszőért 100 ára 15 Krajcz. Fizettem 12 Frt. 30 Kr., 1821. Mártz.26. Szőlőörakó Hajdú Istvánnak 2562 Szálvesszőért ezre. á. 2 Frt . 5 Frt.18 Kr., árok behúzásért 30 Krajcz. 1821. Ápr. 1. Szebeni Jánosnak 2875 Szálvesszőért ezre á.2 Frt.5 Frt.42 Kr., árok behúzásért 30 Kr., 1821. Ápr. 11. Vintze Istvánnak 2875 vesszőért 5 Frt. 42 Kr., árok behúzásért 30 Kr., 1821. Ápr. 4. Szőlőörakó Putnoki Istvánnak 2 Frt., 1821. Máj. 30. Szőlőörakó Putnoki Istvánnak 2652 vesszőért 3 Frt. 59 Kr. Árok behúzásért 30 Kr., 1821. Márc. 30. Szőlőörakó Hajdú Istvánnak 1 Véka Árpa 1 Vfrt., Árok hányatásért 1 Véka Árpa 1 Vfrt., 1821. Ápr. 1. Szőlőörakó Kiss Istvánnak 1 Véka Árpa 1 Vfrt.”

2. Szőlő ápolás:

1830. május 18. „Győri Mihály szőlőt nyitott
Ügyszinte Király József a Szatmári Sándor, fejenként fizettem nekik 1 Frt. 30 Krajczárt.”
„1823. Ápr. 17. Tandi Ferentznek,

Horváth Sámuelnek, Ekklesia Szőlője árkolásáir fizettem Ölenkint 6 Krajczárt, Summa; 4 Frt. 55 Kr.-t.”

1828. Jún.4. „En Zöld István Kováts Majszter tsináltam az Ekklesiának egy Ülly Metsző Kést 1 Frt. 30 Krajcz.”

1830. Jún. 26. „Szőlőkötő fonalért fizettem 1 Frt.45 Kr., 1828. Jún. 4. Szőlő kötőért 1 Frt., 1829. Június 27-én Szőlő kötő Sásért attam 1 Frt. 10 Kr., Július 1-én Szőlő kötő Sásért attam 2 Frt. 20 Kr., 1826. Július 27. szőlő kötő fonalért fizettem 2 Frt. 1840 eszt.-ben Szőlő kötő fonalra attam 2 Váltó frt.-ot.”

Utólagos el számoltatásba; 1827. Ápr. 2. Szőlő nyitásir fizettem vót az Ekklesia szőlőjébe Faragó Isványnak és Putnoki Bálintnak fejenként 1 Frt. 30. Krajcz.”

„1830. Szeptember 30. Szüreti Költség egyre-másra 15 Frt. 54 Kr., 1830. Szept. 30. Szüreti Költség; borra, Pályinkára, húsrá költ. 15 frt. 54 Kr., nem felesleges, mivel 85 akó bor teremvén mintegy tovább tartván, több költség is kivántatott reá.”

1827. Szept. 28. Ekklesia Szüretjére 1 Juh, 4 Frt., 3 Kenyér 45 Krajcz., 10 ltze Bor 1 frt. 20 Kr.”

1827. Június 18. Papp Isvánnának Szüretre adott Káposztáért 1 Véka Búza 1 Kőből Árpa”., 1829. Október 2. Szüretre Költöttem 4 Frt. 28. Kr., Egy Juhot a Szüretre vettem 6 Frt. Ugyantsak oda 2 Font Marha Húst 16 Krajczárt.”.

3./ Termés, feldolgozás:

1830 dik esztendőbeli leltárban Ekklesia szőlőjéhez való Hordók, „1821, Júl.2. Komáromi Miklós Lakatos Majszter Parochiális Házhoz való Pintze ajtó vasalta, felszerelte.” „1828. Augusztus 29. vettem egy öt akós hordót 4 frt. 15 krajczárért, egy Talyitskát a Pintzéhez 1 frt. 30 Kr.-t.”

„Anno 1781 esztendőbe Fő Bíró Csapó András Uram Bor Bíró Oláh Ist-

ván Urammal hozatott a kezem alá Szőlő árába 5 frt. 18 Krajczárokat, Bátori István a Szőlő árába Bor Bíró Oláh István Uram keze által adott 4 Frt. 15 kr., Fő Bíró Szalóki Nagy András Uram Ketskemétre Borért menvén adtam neki 21 Frt.-ot.”
1830. Detz. 5. Bor dézsma váltságért fizettem 9 frt., Szőlő termés volt Szinbor 84 akó, el

adtam az Árendásnak per 3 frt.-jával 39 akó ¾ fertáj össz. 119 frt.15 kr., El adtam Ványára per 4 frt.-jával 7 akó 28 frt., El mérettem Szakáts Rébék által per 3 frt.30 kr.-jával 8 akót jött 26 frt.30 kr., Cántor temetésire el ment 2 akó ¾ fertáj, Ványára 2200 Kéve Nád-írt 100 Kévéirt 1 Akót, mind összvesen 22 akó ¾ fertáj, Communióra (Úrvacsora) 1 Akó, Töltelikre ¾ fertáj.” „1828/29 esztendei szőlő termésköltség el attam 34 ½ akó bort á; 3 frt. Jött belőle 103 frt. 30 krajcz., el attam 25 ltze törköly pályinkát á.24 krajcz. Jött érte 10 frt., majd ismét el attam 3 akó bort 9 frt. 1839/40 eszt.ben Ekklesia szőlője termése közönséges árverisen el adódott 235 Váltó frt. 30 kr., 1844/45 Ekklesia Szőlője el adódott.”

4./ Kapások, csöszök:

„1830. Szept. 10. Az Ekklesia szőlője kapásának 16 frt., 5 köből Búza, 2 Kőből Árpa, 1831. Mártzius 19. Bútor János Kert Csösznek 2 Véka Búza., 1827. Május 1. a Kapásnak egy pár Botskor 1 Frt., egy Kapa 1 frt.1836. Okt. 28. Ekklesia Kapásának vettem egy pár tszimat 3 frt., Szabó István Ekklesia Kapásának attam 20 Frt.-ot, 1842. Máj. 25. Ekklesia Kapásának Kegyes Jánosnak 6 Kőből Búza, 3 Kőből Árpa, Cziriák Mihály Szőlős Kert Csöszének 2 Kőből Búza, 1821. Febr. 28. Kapás Putnoki Istvánnak 2 Véka Búza, 1830/31-ben Ekklesia Kapásának Koporsó 1 Váltó frt. 30 Krajcz. 1831. Jan. 16. Sallay István Kapásnak mint Szegénynek könyörületességből mellyel mint nyomorult eránt kötelesek valánk viseltetni, tsináltatódott koporsóra Deszkát adtunk, de arról ki tehet hogy a mester ember nem volt olyan könyörüölő hogy ingyen meg tsinálta volna; egyéberánt a Mester ezt, ingyen tsinálni senkinek se tartozik erőltetésből.”

Cs. Szabó István

EGYEDI CIPŐGYÁRTÁS!

34-től 48-as méretig
női és férfi alkalmi és utcai modellek.

DEFORMÁLT LÁBRA IS, igény szerint.

Természetes alapanyagokból,
Rövid határidőre készítjük a cipőket.
MÉRETFELVEVŐHELY: HUNGELL KFT
Gyomaendrőd, Fő út 140/2. Tel.: 06-30 283-42-60

EMLÉKEZÉS tanyai tanítóinkra

Az endrőd-öregszőlősi Szent Imre iskolát az 1920-as évek végén és a 30-as évek elején építhették. Alapítása Csernus Mihály apát-plébános úr nevéhez fűződik.

A falu központjától mintegy 3 km-re található ez a külterületi iskola.

En 1940-ben kezdtem el ott az első osztályt, Bányai Ernő tanító úr kezei alatt. Évnyitói ünnepségek ekkor még nem voltak, de az évzáró már ekkor is fontos része volt az iskolai életnek, csak egy kicsit másképpen zajlott, mint manapság szokás. A fontos eseményre feldíszítettük a tantermet virágokkal és kézimunkával, aztán ünneplőbe öltözve vártuk a gyerekeket, akik el is jöttek, hogy megnézzék szemkeiket.

Az évzárón még feleltettek is bennünket, azért, hogy a szülők lássák, hogy mit tanultunk az év folyamán. A tanító úr vezetésével tanultunk meg írni, számolni és olvasni. Tornáóra ekkor még nem volt. Hitoktatásban is részesültünk, számolni 20-ig tanultunk. A betűket kézművelés tanultunk. Minden betűnek megvolt a maga kékjele. Palatáblára írtunk. A tanító úr nemcsak a könyvekből, hanem az élet tapasztalataiból is tanított olyan dolgokat, amit mi kicsik is megérthettünk és felfoghattunk. Az alsó négy osztály egy tanteremben együtt tanult. Minden osztálynak meg volt a maga feladata. Atyai szigorral, de emberségesen tanított a tanítóink. Nemcsak a tananyagot sajátítottuk el tőle, hanem rendre, tisztaságra, az utcán való viselkedésre és udvariasságra is megtanított minket. A diáknak kötelessége volt az idősebbeknek előre köszönni, előre engedni, valamint segíteni. Hazafelé az úton párba kellett mennünk. Abban az időben bizony még volt pálca és térdeplés is! Kapott is a diák, ha nem tudta a leckét, vagy nem volt kész a házi feladata.

1944-es tanév kezdetétől a Kalmár házaspár kapta meg a tanítási lehetőséget. Engem Kalmárné Irénke tanított 3 éven át. Ha lázongtunk – melyik diák nem lázong? – ő anyai szép szóval, figyelemmel, megértéssel hatott ránk. A tananyagon kívül ő is sok mindenre megtanított bennünket, többek között az otthoni viselkedésre, a szülők iránti tiszteletre és a hazaszeretetre. Elméletben főztünk és takarítottunk.

Az egyik magyarázatára még ma is jól emlékszem...: A Föld, a Nap, a Hold keringési pályának törvénye. Negyedikes korunkban értünk el a számolás során az egymillióig. A szorzótáblát fejből kellett tudni, sokat gyakoroltunk.

Kalmár Ákos tanító úr a felsőbb osztályokat tanította, aki az akkori falu bíró urának volt az elsőszülött fia. A tananyag oktatása mellett törődött a diákok kulturális fejlődésével is. Karácsonyra, március 15-re, anyák napjára, madarak és fák napjára mindig előadással készültünk, énekeket, táncokat, verseket, kisebb szerepeket tanultunk. Az alsóbb osztályokat is bevonta a műsorokba. Ezek az előadások fontosak voltak az öregszerű embereknek, szebbé tették az életüket.

Emlékszem a második világháború éveire is. Ha légiriadó volt, hamarabb mehettünk haza az iskolából. A szovjet csapatok bejöttével az első télen nem volt elég tüzelője az iskolának. A jó vaskályha csak akkor ontotta a meleget, ha vittek a diákok tűzrevalót. Ez a tél is zord és hideg volt, januárban és februárban nem volt tanítás.

Nagy körzete volt az iskolának, főleg a felsőbb évesek miatt. Sokan 2-3 km-t is gyalogoltak, esőben, hóban, a járhatatlan utakon is. De a zsebben mindig ott lapult a forró sült krumpli, ez melegítette a kezünket.

1945-ben az elemi iskola megszűnt, általános iskola lett belőle, így egy osztályt én is visszaléptem. Változott a tananyag, és a tanítóknál is volt személyi változás. Idegen nyelveket is elkezdünk tanulni, először latint és németet, majd az utolsó évben oroszot.

Ekkor a tanítóink voltak: Kovács Imre, Kalmár Ákos, Kalmár László, Szabó Elek, Lasnyi Zoltán, Márton Gábor, Földvári Kálmáné, Kalmár Ákosné, Kalmár Lászlóné, Uhrin Erzsébet, Vaszkó Irénke.

Minden tanítóink becsülettel, odaadással tanított és nevelt bennünket, sokat törődtek velünk. Vaszkó Irénke kevés ideig, de jó szívvel tanított minket tornára. Kalmárné Uhrin Erzsike sokat bajlott velünk. Nemcsak a tananyag volt fontos számára, hogy arra megtanítson bennünket, hanem hogy elbeszélgesse velünk az élet dolgairól. Mesélt a pályakezdekről, a községi iskoláról, megszerette velünk a magyart és a nagy írók verseit, mint például Petőfi, Ady, Arany János. Megtanított bennünket kézimunkára is, egy általam varrt díszpárna később a budapesti VIT-re került. Uhrin Erzsike a Csáki iskolában az alsó négy osztályban körülbelül nyolcvan diákot tanított. Visszagondolva, hogy hány pedagógus, óvónő, orvos és hivatalnok került ki a kezei alól, az ő diákjaiból. Az alapot mindig az alsó osztályokban kell kapni. Hittanra Dászkál, Marosvári és Bagi tisztelendő urak tanítottak.

Visszatérve az ünnepségekre, a Kalmár házaspár nagyon sokat segített abban, hogy egy-egy előadásra jól felkészültünk. Akkor még nem volt rádió, TV, újságot is csak kevesen olvashattak. Ezért is számított nagy eseménynek az iskolai előadás. Az előadásokon ott szorongtak a szülők, rokonok, sőt még a szomszédok is eljöttek. Felejtethetetlenek voltak az anyák napi ünnepségek, amelyeket az iskola udvarán tartottunk meg. Nemcsak a Szent Imre iskolások adtak műsort, jöttek a Csáki, Kápolnási, Páskomi iskolások is. Sok szülőnek nem maradt szárazon a szeme az előadások láttán, Vaszkó Irénke igen értékes

és szép előadásokat tanított be nekünk, abban az időben ez még újak számított. Később május elsejét a Csorda gyepen felállított színpadon ünnepelte az egész Öregszőlő népe. En sokszor szavaltam ezeket az ünnepségeken.

Amikor befejeztük a 8. osztályt, akkor volt az első ballagási ünnepség. Uhrin Erzsike tanította meg a búcsú szövegét, amellyel az iskolától, a tanítóktól, a volt osztálytársaktól búcsúztunk.

Urbán Margit hetedikes diáklány búcsúztatta a ballagókat. Színes papírból készült szív alakú kosárcákát kaptunk, amiben egy kis cétdula, egy fémpénz és pogácsa volt. Mennyit, de mennyit bajlottak velünk! Hogy tisztességes ember váljék belőlünk.

Abban az időben még nem volt Pedagógus nap, kitüntetés, sem pedig elismerés. Legfeljebb egy-egy szülő mondott köszönetet a tanító fáradozásaiért.

Mostanában Pedagógus nap, vagy tanévnyitáskor eszembe jut, hogy vajon hányan gondolunk vissza kedves tanítóinkra, s vajon kit merre sodort az élet. A mi tanítóink még nagyon sokrétűek voltak, sokat tettek és bajlottak a diákjaikkal, hogy az életben, bárhová is kerülnek, megállják a helyüket és mindig emberek maradjanak. Fáradozásukért csak köszönet és hála illeti mindnyájukat, és áldja meg a jó Isten őket azért amit értünk tettek, tanyai diákokért.

Az iskola épülete még mindig áll, de a volt tantermekben már nem folyik oktatás, nevelés, már nem iskolaként használják. Az ablakai még mindig a köves útra néznek, a falak vajon őrzik-e még az egykori diákok emlékét? Tavasszal a jó tavaszi levegőért, ősszel az őszi napsugárért nyitottuk ezeket az ablakokat.

Diákok helyett most az öregszerű idős emberek otthona lett a volt iskola épülete. Vannak idős emberek, akik csak ebédelni, beszélgetni járnak be az otthonba. Sokat tesz az öregszerű idős emberekért és gyerekekért egy nyugdíjas tanár, aki szintén egykor e falak között volt öregszerű kisdiák, mindenki ismeri, Pésóné Fekécs Irma a neve.

Emlékezéseimet írtam Kisújszálláson, az Úrnak 2005-ik évében.

H. M.

Egy volt öregszerű öreg diák..

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érte munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Szerencsi országgyűlés 400 éve választotta Magyarország fejedelmévé Bocskai Istvánt. A Tiszáninnyi Református Egyházkerület és a Szerencsi Református Egyház szervezete rangos ünnepség keretében emlékezett, melynek fővédnöke Mádl Ferenc köztársági elnök úr volt. Tökés László református püspök beszédében Bocskai végrendeletének aktualitását hangsúlyozva kijelentette, hogy de-

SIKERÜLT! MÁR MŰKÖDIK!

a Gyomaendrődi Rendelőintézetben az Ultrahang készülék

Olvasóinkat örömmel és jó szívvel tájékoztatjuk arról az örömhírről, hogy a tavalyi széleskörű lakossági és önkormányzati összefogás eredményeként megvalósult Dr. Farkasinszki Erzsébet urológus főorvos asszony álma. Április 20-án leszállították, azonnal üzembe helyezték, és több betegen ki is próbálták azt az Ultrahang készüléket, amelynek fele lakossági adakozásból, a másik fele önkormányzati támogatásból valósult meg. A közel 12 millió forintot érő készülék a betegek rendelkezésére áll! A betegeknek nem kell utazgatni Békésre, Csabára, vagy netán Gyulára. Nagyon nagy dolog, és mindenkinek köszönet, akiket illet! Nagyon sokat segítettek a vállalkozók, a polgárok, ki-ki tehetsége szerint. Az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet idén ismét segítette az egyesületet, hiszen a készülék ÁFA tartalmát, (több mint 2 millió forint) meghitelezte igen kedvező kondíciókkal. Felidézzük, amit tavaly már megirtunk részletesen:

A nagyszerű jótékonyági koncert tiszta bevétele közel 4,5 millió forintot hozott, az önkormányzat 4 millió forintot biztosított az ideai költségvetésben, és most idén pünkösdkör ismét lesz egy koncert a Bowling Étterem udvarán, aminek tiszta bevétele egy újabb „mérőfej” beszerzését biztosíthatja.

Végül, de nem utolsó sorban olvasóink nevében is köszönetet mondunk Dr. Farkasinszki Erzsébet főorvosasszonynak, aki megálmodta és megvalósította a kezdeményezését. Időt, fáradságot nem kímélve, segítőt is sokszor türelmetlenül meghajtva következetesen valósította meg elhatározását. Ő volt a motorja ennek a kezdeményezésnek, amely remek példája a civil és önkormányzati összefogásnak. Ekkora értékű eredmény ilyen jellegű összefogásból először sikerült településünkön, de reméljük, hogy példaértékű és lesz folytatása. Köszönjük mindnyájunk nevében! Főorvos asszonynak is jó egészséget, és további jó ötleteket kívánunk, amelynek megvalósításában számíthat eddigi segítőire is. Isten áldja további munkásságát, sokáig gyógyítsa a betegeket!

Császárné Gyuricza Éva

cember 5-e megmutatta: Trianont nem lehet csak történelemként emlegetni. Pap Géza erdélyi református püspök megemlékező beszédében megrázóan tolmácsolta Erdély üzenetét, arra a kérdésre keresve a választ, hogy ők hova tartoznak?... A megemlékezések sorát országgyűlési képviselők – Hörcsik Richárd, Mécs Imre, Kövér László és mások – zárták, végül a résztvevők megtekintették a Bocskai-filmet.

A magyar nyelv nem az „ördög nyelve” többé Moldvában! Sajnos volt idő, hogy ilyen méltatlan jelzővel utasították vissza a csángók természetes igényét, ragaszkodását anyanyelvükhöz. Igazi húsvéti ajándékot kaptak idén a moldvai magyarok, de nemcsak ők, hanem mindenki, aki magyarul beszél, gondolkodik, álmodik. Az történt, hogy a jászvásári (Ias) püspökség, illetve a bukaresti érsekség elismerte a moldvai csángók jogát az anyanyelvű egyházi szolgálatokhoz. Az érseki engedély a növekvő számú csángó híveinek szól, akik kéréseikben, imádságaikban, beadványaikban igényelték anyanyelvük használatának engedélyezését a templomokban.

Betörték a délvideki óbecsei katolikus templomba. A támadás etnikai jellegére vall, hogy a katolikus húsvétkor követték el a vandál rongálást, amely idén nem esett egybe a pravoszláv húsvétal.

Markó Béla miniszterelnök-helyettes első olvasatra a bukaresti kormány elé terjesztette az RMDSZ szakértői által kidolgozott és a többi romániai nemzeti kisebbség szervezeteivel is egyeztetett kisebbségi törvénytervezetet. Az erdélyi protestáns egyházak püspökei nem tartják a tervezetet alkalmasnak az elfogadásra, mert nem tartalmazza az autonóm közösség fogalmát.

Gyomaendrőd Város Önkormányzata és az Endrődiek Baráti Köre hívja és várja az itthon élő és elszármazott polgárokat május 28-án szombaton, a **Hősök Napi Ünnepségre**. Az ünnepség délelőtt 10 órakor kezdődik az endrődi Szent Imre templomban tartandó engesztelő szentmisével, ezt követően a Hősök terén emlékműsor és koszorúzás, majd közös ebéd lesz.

A Budapesten élők jelezzék részvételi szándékukat Tímár Imre titkárnál, (06-1-326-7567), akik a közös ebédre részt kívánnak venni, május 20-ig telefonon vagy személyesen jelezzék 386-323 telefonon, vagy személyesen Császárné Gyuricza Éva, vagy Fülöp Imréné 284-435 telefonján.

Május 15-én, Pünkösöd vasárnapján jótékonyági koncert a BOWLING ÉTTEREM udvarán, neves előadó művészek és zenekarok közreműködésével. A bevételt az **Ultrahang Egyesület**: a már működő készülék bővítésére fordítja.

Gyomaendrődön az OMART Könyvesboltban (Fő út 216) a Költészet napján, április 11-én a Zabhegyezők Együttes „Rejtelmek ha zengenek” című műsora előtt a megjelentek elmondhatták, vagy felolvashatták kedvenc versüket. Így ünnepelte a város irodalomkedvelő közönsége a Költészet napját, ami egyben idén József Attila születésének centenáriuma is volt.

RENDELKEZŐ NYILATKOZAT
A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

A kedvezményezett technikai száma:

0011

A kedvezményezett neve:

Magyar Katolikus Egyház

Evangélikus Oldal

„Ha valaki szeret engem, az megtartja az én ígémet; azt pedig az én Atyám is szeretni fogja, és elmegyünk hozzá, és szállást készítünk magunknak nála.”

János 14,23

Kedves Olvasó!

Ünnepeink tartalmának egyfajta üdvtörténeti összefoglalásaként megfogalmazhatjuk azt, miszerint karácsony hitünk alapja, húsvét a tartalma, de pünkösd a célja. Az alap egyedül az Isten szeretete. Hogy mit jelent ez a szeretet azt hirdeti a gólgotai kereszt nagypénteken és húsvét hajnalán az üres sír. Isten szeretete azt jelenti, hogy megbocsátja minden bűnünket, ezért érvényteleníti felettünk a halál hatalmát.

De Isten világtervének és személyünkre szóló tervének egyaránt célja a pünkösd. Célja, hogy ő legyen mibennünk és mi őbenne. Nagyszerűen, érthetően fogalmazza meg ezt Jézus: pünkösdkor eljövünk együtt hozzátok, és a szívetekben szállást készítünk. Fantasztikus örömhír, hogy az Atya hajlandó volt a Fiát emberként a földre küldeni. Örömhír, hogy a Fiú vállalta, amikor a bűnösök közé sorolták a kereszten, vállalta Barabás helyét. De éppen ilyen örömhír és csoda, hogy a Lélek hajlandó a szívünkben szállást készíteni a mi számára. A szívünkben személyiségünk legbensőbb rejtekén, ott, ahol valóban azok vagyunk, akik vagyunk. Ott, ahol az érzéseink vannak, ahol esetleg fájó emlékeket hordozunk. Ott, ahol zűrzavar van, sok indulat és akár gonosz erők is. Nem hiába mondta Jézus egy alkalommal a hallgatóinak: nem az tesz benneteket tisztátalanokká, amit megfogtok vagy megesztek, hanem az, ami bennetek van; onnan jön ki minden gonoszság. Ezért célja a Szentháromság Istennek, hogy szállást készítsen önmaga számára mibennünk. Fontos az, hogy nem tőlünk kéri. Mert ugyan ki volna képes arra, hogy a maga erejéből megtisztítsa a szívét! Hogy volnánk képesek önmagunkat megmenteni a nyomorúságtól. Nincs olyan önmegtartóztatás, olyan fogadalom, amellyel képesek lennénk mi helyet készíteni neki.

Pünkösd ajándéka, hogy a Szentlélek Ūristen maga jön hozzánk. Oda költözik be, ahol legtöbb a változtatni való. Jön a Szentlélek Isten és kezdődik a nagytakarítás, kényszerít a változásra. Nem a mi szánkról hallatszik először a gyónó vallomás, hanem amikor ő jön előhoz mindent a rejtekhelyéről. Mindent, régi elfojtott dolgokat, amire nem is akarunk emlékezni, pedig érezzük, hogy bennünk van. És amíg bennünk van nem lesz békeségünk. Ő érkezik és előhoz mindent, megtisztít, hogy azután ő lakjon ott. Megtisztít, hogy azután ő késztesen munkára, bizottságtételre. Ő jön, hogy egységre vezessen minket egymással. Mert amíg nem ugyanaz a Lélek tölt be minket, addig nem értünk szót egymással. Amikor a Lélek szállást készít bennünk, akkor gyógyulunk meg teljesen, a tőle kapott képességgel vehetjük csak észre, hogy a másik emberben ugyanaz a Lélek munkálkodik. Átéltünk egy igazi csodát, az egység valóságát.

Egyedül a pünkösd csoda segíthet a bezárkózó, félelemtől reszkető tanítványokon. Egyedül a pünkösd csoda segíthet a bezárkózó, félelemtől reszkető világunkon, és az erőtlenedő, csüggedt egyházunkon. Pünkösd nélkül mindenki mondja a maga-

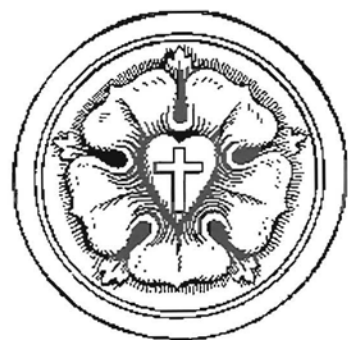
ét, sorolja a saját sérelmeit, rombolja a kapcsolatait és a környezetét. Egészen addig, míg hatalmas összevisszaság nem lesz, mint a világ teremtése előtt. Ott, akkor csendült az isteni szó: „Legyen!”, és kiformálódott a világ az ember és az élet. Amiről Isten látta, hogy jó és harmonikus. Mi pedig ezt a harmóniát juttattuk el idáig, amit most magunk körül tapasztalunk. Erősebben fogalmazva: ezt a világot tettünk mi alaposan tönkre.

De éppen ezért a világért áldozta oda az Atya a Fiút, Jézus Krisztust, és ezért jön a Szentlélek, hogy a zűrzavarból, a félelemből rendet és bátorságot teremtsen. Hogy általa elinduljon a gyógyulás, a tisztulás és a rend. Kezdjünk tanulni új életet, hogy kezdjünk járni az általa mutatott úton. Hogy jusson eszünkbe kellő pillanatban Jézus szava, hogy egyre inkább eltöltsön a szeretet az Atya iránt. Érkezik a Lélek és indít arra, hogy egyre inkább elkezdjük követni Jézust abban, hogy mi és készek legyünk másokért áldozatot hozni.

A hitnek, erőnek, bizonyágtételnek a lelke a Szentlélek. Ő éppen olyan személy, mint az Atya és éppen olyan személy, mint Jézus. Szavainkkal nagyon nehéz őt bemutatni, s ezért sokan tévesen is értelmezik pünkösd ünnepét és a Lélek személyét. Mert ha Atyát mondunk, akkor rögtön előttünk van egy valóságos, vagy elképzelt édesapa arca. Ha Jézus nevét mondjuk ki, magunk előtt látjuk a különféle művészeti ábrázolásokon keresztül az ő szenvedő alakját a kereszten, vagy éppen a gyermekeket magához hívó, áldó kezét. De amikor a Szentlélekről beszélünk, nem látunk magunk előtt semmit. Ugyan ki látta őt? Beszélünk galambról vagy lángnyelvekről, mégse ismerjük fel őt igazán. Inkább áttérünk a tárgyasításra, mikor ezt mondjuk: a Szentlélek ajándéka, a Lélek vezetése. Lukács az Apostolok cselekedeteinek írója nagy szélviharról, tüzes villanó lángról beszél. Nem csoda, hiszen az ő népének nyelve képes nyelv, mindenről képekben beszél, hát még egy ilyen megfoghatatlan csodáról!

Mi egyetlen dolgot mondhatunk. Maga az Isten jön pünkösdkor, akit Szentháromság egy igaz Istennek nevezünk. Ő érkezik, ő teremt rendet a zűrzavarban. Addig batorít, addig elakaszt Jézus szeretetére, olyan türelmesen tanítgat, amíg nem takargatjuk már bűneinket, amíg végre megtisztíthat és beköltözhethet a szívünkbe. Betölthet az ő szeretetével.

Horváth Anikó
evangélikus lelkész

Gyülekezeti alkalmaink:

Istentisztelet:

vasárnap 9 órai kezdettel a gyülekezeti teremben
(Minden hónap 2. vasárnapján úrvacsorai alkalommal.)

Gyülekezeti Bibliaóra:

csütörtökönként: 14.15 órai kezdettel

Húsvét ünnepét megelőzően postáztuk gyülekezeti körlevelünket Testvéreinknek. Amennyiben evangélikusként nem jutott el Önhöz sem ez, sem a decemberi levelünk, akkor feltehetően nincsen bejegyezve a gyülekezetünk névsorába. Kérjük ebben az esetben keresse a kapcsolatot, hogy a névsorba felvehessük, és a következő körlevelet Önnek is eljuttathassuk.

Hivatali elérhetőség:

Telefonon egyeztetett időpontban.
Telefonszám (hétköznap 9-17 óra között): 56/352-437

Alkalmainkra minden Testvérünket és Érdeklődőt szeretettel várunk!

RENDELKEZÉS A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

Szeretettel kérjük Testvéreinket, hogy adójuk 1%-ával támogassák a Magyarországi Evangélikus Egyházat, ezt úgy tehetik meg, ha személyi jövedelemadó bevallásukhoz nyilatkozatot csatolnak, melyen feltüntetik a kedvezményezett technikai számát. Ez a Magyarországi Evangélikus Egyház esetében: 0035.

Támogatásukat egyházunk nevében hálásan köszönjük!

Anyák napi köszöntés

Várnai Zseni:

Ha nem étetnélék
éhen vesznél-
Ha nem karolnálak
váltig feketnél-
Ha nem fürkészném
mi bánt – mi fájhat
Mikor kicsi ajkad
sírásba lázad,
Ha szívem irt
nem lelne rája;
Úgy ami fáj: csak
Fájna – fájna...

SZILÁGYI DOMOKOS: ANYÁM

Kiment a kertbe. Lába alatt
Füvek kacarásztak; a vén diófa
meg-meghajolva
gordonkahúrként bongott.
S mint az árnyék alkonyatkor,
úgy kóvályogtak feje fölött
a gondok.
A paprikák illedelmesen
utat nyitottak néki,
s apró paradicsomtövek
megannyi mosolygó bokra
úgy totyogott utána,
miként hajdani emlékei,
s miként majdani unokái:
némán, szoknyájába fogódzva.
Surrogtak a lehulló napsugarak,
a sötétedő ég aszott-kezdvűen hallgatott.
Arcán mosoly suhant át; és mosolya nyomán
halkan fényesedni kezdtek a csillagok.
Csönd volt, hatalmas csönd. – Virágok szirmain
a hűvös harmat ajultán hevert.
A növekvő estben
napos holnapokat dédelgetett anyám –
s mintha ringatta volna, lassan elaludt a kert.

TATIOSZ:

A szeretet hatalma mérhetetlen,
Beragyogja a Hold fölötti égboltot,
és csillagmagosságokig tör.
Aki szeret, mintha égi utakon járna.

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK GYÁRTÁSA
EGYEDI MÉRETRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

“ SZONDER ”

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft
Cipőtalpbélés gyártás
Kéreg forgalmazás
Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1
T/Fax: 06-66 386-037
Mobil: 06 20 451 1944

Fiatalokról fiataloknak

Franciaországi farmgyakorlat 2005

2005 márciusában hét Békés megyei fiatalnak lehetősége nyílt Franciaországba utazni szakmai gyakorlatra. A gyakorlat célja elsősorban az eddigi tanulmányok alkalmazása, illetve ismeretek gyarapítása volt. A másik fő cél, a francia nyelv gyakorlása, valamint a gazdaság, a mezőgazdaság és az ott élő farmerek életének tanulmányozása volt. Mindezt a **Leonardo da Vinci Európai Unió**s program és **Davidovics László**, a „Dél - Alföld - Európai Unió” **Gazdasági, Kulturális, Oktatási, Integrációs Együttműködést Koordináló Egyesület Elnöke** tette lehetővé.

A gyakorlat megvalósítása előtt szakmai és nyelvi előkészítő tanfolyamon vettem részt.

Március 4-én délután indultunk el autóval Gyomaendrődről. Este a magyar-osztrák határ mellett, Vépen, egy diákszállón aludtunk. Másnap hajnalban indultunk tovább Ausztria felé, és délelőtt már Németországban voltunk. Az út nagyon hosszú volt, többször megálltunk pihenni. Öt lány és két fiú utazott: Vári Viktória, Gera Nikolett, Mándi Vivien, Gera Adrienn, Szabó Erika, Várfi Péter, Pálinkás István. Laci bácsi vezette az autót.

Március 5-én este 9 óra körül értünk Párizsba. Itt egy szállodában aludtunk, majd reggel elindultunk felfedezni Párizst. Megnéztük a nevezetességeket: Louvre, Pompidou-Központ, Notre-Dame, Eiffel-torony. Ezt az utat sétálva tettük meg. Lehetőségünk volt vásárolni. Sok fényképet készítettünk a francia fővárosról.

6-án reggel indultunk el Deux-Sèvres megye felé, amely Franciaország nyugati oldalán az Atlanti-óceán partvidékén fekszik. Útközben megálltunk a Chambord-i kastélynál. Délután 5-órákor Parthenay-ben voltunk. Itt találkoztunk a befogadó családokkal és a megye képviselőivel. Nagyon vártuk a találkozást, de legalább akkora volt az izgalom is. Itt még elbúcsúztak egymástól a magyar csapat tagjai, majd a családok elvittek magukhoz autóval. A családtagok már otthon vártak minket, hogy megismerjenek. Este természetesen várt minket a bemutatkozás. Áadtuk ajándékainkat, amelyeknek nagyon örültek. Nagyon ízlett nekik a magyar kolbász és a tipikusan magyar pálinka is. Mindkettőt kicsit erősnek találták.

Másnap reggel már segítettünk a farmon. Közben a gazda bemutatta a gazdaságot. Én a szakmai gyakor-

latomat Gille Arnaut családjánál töltöttem. Ők Louché-Thoursais-ban laknak és szarvasmarha-tenyésztéssel foglalkoznak. A tehenészetben 60 fejőstehen van, 30 borjú. Birkák és nyulak is vannak a gazdaságban. A családi vállalkozáshoz tartozik 100 ha termőföld is, ahol búzát, kukoricát, lucernát termelnek vetésforgóban. Ebből a földből 25 ha legelőként használnak. Én a tehenészetben segédkeztem, részt vettem az állatok takarmányozásában, fejésében. Megfigyeltem, hogy a család minden tagja - idős és fiatal- milyen szeretettel és jókedvvel dolgozik együtt, segítik egymást. A vállalkozásuk gazdaságosan működik, jól használják fel az Európai Unió támogatásokat. A gazda egyben egy géppark szövetkezésnek is a tagja; az idősebbik fiú- Pierre - a szövetkezés vezetője. Ezt kellene nekünk is meghonosítani: együttműködni és segíteni egymást!

A gyakorlatom során meglátogattam Laci bácsi, jó ismerősként köszöntötték őt a franciák, hiszen az Egyesület és tevékenysége szélesan ismert Franciaországban.

Szinte mindannyiunknak megadott a lehetőség, hogy elmenjünk Niort-ba vagy Bressuire-be a Foire-expora. Ez egy nagy növénytermesztési kiállítás. A befogadó családok sok helyre elvittek minket, így a munka mellett sok szórakozási lehetőség is

adódott. Az első héten elég rossz volt az idő. Néha még csepergett az eső is, de aztán kisütött a nap, és 25-30 fok lett. Nagyon jól éreztük magunkat, de természetesen honvágyunk volt. Az utolsó hét már gyorsan telt. Ekkor is dolgoztunk, de közben sok információt gyűjtöttünk a beszámolóinkhoz.

Március 22-én Niort-ba utaztunk, hogy találkozzunk a megyei agrárkamara tagjaival. Itt mindenki beszámolhatott a tapasztalatról, és elmondhatta a véleményét. A családoknak nagyon jó véleményük volt rólunk. A beszélgetés után megebédeltünk, majd megnéztünk egy nagyon érdekes agrármúzeumot.

A következő találkozás már a hazautazáskor volt Poitier-ban. Innen TGV-vel mentünk Párizsig, majd busszal ki a repülőtérre. Este 11-órákor indult a gép Budapestre. Hajnal 3-óra körül értünk haza.

Itthon természetesen sok kérdéssel vártak minket a szülők, rokonok és barátok. Nagyon jó érzés újra itthon lenni, de mindenki vágyik egy kicsit vissza. Nagyon sok új tapasztalatot szereztünk, jobb lett a nyelvtudásunk, és sok kedves embert ismertünk meg ezalatt a három hét alatt.

További jó tanulást, sikeres vizsgázást és mielőbbi visszatérést kívánok Franciaországba!

Pálinkás István

Terodalmi oldal

A SZERETET JELENLÉTE

2005. április 3. vasárnap...
déli tizenkét óra...

Az egyik televíziós csatornán megáll az idő... Néhány perces kisfilmet vetítenek a Szentatyáról...

Fénylő, emelkedett, megrendítő pillanatok ezek az emlékezés, az emlékezőműsorok sodrásában...

Képek villannak fel lassú méltósággal, állnak képsorokká, jutnak el milliók szívéig – lelkéig megállítva s mintegy feloldva a

folyton zakatoló időt, vele a zakatoló 21. századot...

Képek, amelyek a Szentatyáról szólnak... Pillanatképek az Életről, a sok szenvedés és örömet megélt Ember életéből...

Mitől más ez az összeállítás, mint a többi? Mi az, ami olyan mélyen megrendítővé teszi ezt a néhány percet? – kérdezem magamtól. Hiszen a képsorokon látszólag nem történik semmi... Semmi más, Csak egy mosoly... egy mozdulat... integetés... kézfogás... simogatás... ölelés... a lassított mozgás lassúságával...

Semmi más: csak a jelenlét..., jelenlét az emberek gyűrűjében és magányosan; jelenlét étellel telin s már a beteg test fogságában; jelenlét a derű és meghatódottság időtlenségében... Jelenlét... a Szentanya jelenléte...

Most nincsenek körülötte politikusok, a világ első számú vezetői... nem születik történelmet formáló, befolyásoló döntés, határozat... Nincs más... csak a Jelenlét... az Ember jelenléte...

És csak a lényeg... mert a képsorokon a lényeg formálódik... az Élet, emberi létünk legfontosabb mozzanatai... Egy gyermekfejen nyugvó kéz...; a simogatás, az ölelés mindent betöltő áramlása...; az egymásba kapaszkodó és önmagukat kereső szemek csillogása; a térdet-fejet hajtó mélységes alázat, mosolyok – könnyek egymást kiteljesítő hullámszája; a sokszínűség végtelensége; a kint szétválasztó s a bent egységének szépsége; a világ különböző formái, hegyek, sivatagok, őserdők, a természet és az ember közös lélegzése...

Ott a képsorokon minden együtt van. Megjelenik a valóságon, a személyes valóságunkon túli, ahol és amikor lényegtelennek válnak a (külső) történések, a (kinti) világ eseményei... ahol és amikor minden mozdulat, cselekedet a Bent felé, a bennünk lévő világba vezet... ahol már minden túlmutat önmagán... hogy egy másik szinten, a lélek szintjén kapja meg valódi jelentését, hogy ezen keresztül jusson el egy minket meghaladó, még magasabb síkra...

Feledhetetlen képek... Lassan áradó zene, s a Szentanya szavai felvételről hallhatók – Húsvét után egy héttel – Hitről, Halálról, Feltámadásról...

S ebben a néhány percben megtörténik a Csoda... Jelenléte erejével újra rádöbbsent, hogy a Létezés egyszeri és megismételhetetlen, hogy minden egy másik Valóság felé mutat, hogy az Úton legfontosabb a Szeretet, mely valóban „mozgat Napot és minden csillagot.”

Polányi Éva

TERÉZ ANYA

Imádsága

Urunk, tégy méltóvá bennünket arra, hogy az egész világon szolgálhassunk embertársainknak, akik éhségben és szegénységben élnek és halnak.

Kezünk által add meg nekik ma mindennapi kenyерüket, s megértésünkön keresztül adj nekik szeretetet, békességet és örömet.

Add, hogy minden nővér Jézus Krisztust lássa a szegényben. Mennél visszataszítóbb a munka vagy az ember, annál erősebb legyen az ő hitük, szeretetük és örömteljes áldozatuk, amikor ebben a nyomorúságos álruhában Urunknak szolgálnak.

Az ima nagyon nehéz, ha nem tudja az ember, hogy hogyan imádkozzék: de segítenünk kell egymásnak, hogy megtanuljunk imádkozni. A legfontosabb a csend.

Akik az imádságot szeretik, szeretik a csendet. Nem tudunk Isten jelenlétébe helyezkedni, ha nem szorítjuk rá magunkat a belső és külső csendre.

Ezért hozzá kell szoknunk a lélek, a szem és a nyelv csendjéhez. Isten a csend barátja.

Meg kell találnunk Istent, de nem találhatjuk meg őt sem a zajban, sem a nyüzsgésben.

Nézzetek, milyen mély csendben növekszik a természet: a fák, a virágok, a fű, mint amilyen csendben kelnek föl és nyugszanak le a csillagok és a Nap.

Ízes Ízek

Május

Tarkababpörkölt

A tarkababot (kb. 40 dkg) előző este beáztatjuk, majd fokhagymás, kicsit sós lében (esetleg füstöltzalonna-bürkével) puhára főzzük annyi vízben, hogy egy újnyival ellepje. Szalonnakockákat pirítunk, majd hozzáteszünk apróra vágott hagymát és üvegesre pirítjuk. Kevés pirospaprikát adunk hozzá, majd hozzáadjuk a puhára főtt babot és néhány kanál konzerv lecsót és összeroityantjuk. Sült virslivel tálaljuk.

Seidl Ambrus

ELADÓ

800 m² bekerített vízparti gyümölcsös a Sóczó-zugban. Rajta kőépület, aláépített pincével.

**Érdeklődni lehet:
66/284-196**

Növényvédelmi szakmérnök szaktanácsadási munkákat vállal.

Gyomaendrőd határában lévő földeken, a szükséges munkák szakszerű elvégzése mellett a vegyszerek beszerzését

és szállítását is vállalom:

PETRÓCZKI HUNYAD ÁRON

növényvédő szakmérnök

Gyomaendrőd Téglagyári Dűlő 511.

Telefon: 06-70-385-8918

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó
márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények
Hűtőszekrények, fagyasztóládák,
mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók

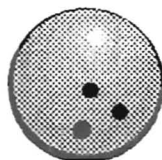
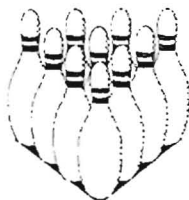
Villanszerelési anyagok

GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

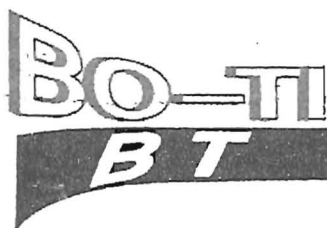

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

Mezőgazdasági, Műszaki és Szolgáltató Betéti Társaság,
Hunya, (Rákóczi u. 55-57.)

mezőgazdasági üzemek, kistermelők részére komplett mezőgazdasági szolgáltatást vállal.

Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vetőmagot és vegyszert. Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és 66/532-611. sz. telefonokon.

E-mail: boti.bt@bekesnet.hu, boti.bt@mailbox.hu

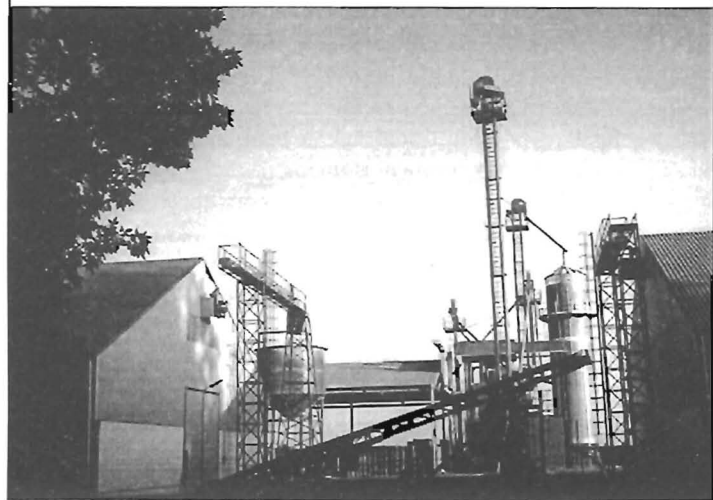
5500 Gyomaendrőd,

Ipartelep út 3.

(T/F: 66/386-614, 386-226)

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, lélek szívémben éltek;
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”
(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

FARKAS KÁROLY, aki Hunyán a Kossuth u 31. sz. alatt élt, március 31-én

81 éves korában vissza adta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: felesége, gyermekei, unokái.

FARKASINSZKI VILMOSNÉ GERICZ MÁRIA, aki Endrődön a Sugár utcában élt, április 6-án hosszan tartó súlyos betegség után befejezte földi életét, 76 éves volt. Gyászolja: férje és fia.

KOVÁCS LAJOS tiszaujvári lakos, aki endrödi származású, és hosszú ideig Ausztráliában élt, 70 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése április 25-én volt Tiszaujvárosban. Gyászolják: felesége és családja, testvére és a rokonok, és az Endrődiek Baráti Köre.

PELYVA MIKLÓSNÉ VASZKÓ MARGIT endrödi lakos 2005. április 3-án 81 éves korában váratlanul befejezte földi pályáját. Gyászolják: családja.

RONCSEK GERGELYNÉ CSÍK ETELKA, aki Hunyán a Széchenyi utcában lakott, 86 éves korában befejezte földi pályáját, elment az élők sorából. Gyászolják: lányai, vejei, unokái, dédunokái.

TÍMÁR JÁNOS, aki Hunyán a Sallai utcában élt, április 17-én 78 éves korában megtért Teremtő Urához. Gyászolják: felesége, fia, menyé, unokája férjével, és dédunokái.

Az endrödi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrödi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrödi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrödi Szent Imre Egyházközségért Közhatalmú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrödi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Fényképalbum

1935-36. tanév az Öregszőlőben, Horgos Piroska tanítónővel

Elsőáldozók az Öregszőlőben, az 1940-es évek végén

GAZDAKALENDÁRIUM

PÜNKÖSD HAVA

Információ gazdálkodóknak

AGRÁRTÁMOGATÁSOK 2005.

Mire ezek a sorok megjelennek már a gazdálkodók többsége beadta az idej területalapú támogatási igénylőlapokat. Az idén az elmúlt évhez képest könnyebbséget jelent, hogy azok a gazdák, akik tavaly részesültek ilyen támogatásban azok előnyomatott formában, megkapták a nyomtatványokat a térképekkel együtt és csak a változást kellett bejelölniük. Az új támogatási igénylők, akik tavaly valamilyen ok miatt nem igényeltek támogatást, vagy most kezdik tevékenységüket azok a szükséges nyomtatványokat, beszerezhetik az MVH megyei kirendeltségén, vagy a falugazdásznál és szintén a megadott határidőig benyújthatják igényüket. A területalapú támogatás az idén is két részből tevődik össze. A 18/2005.(III. 18.) FVM rendelet az egységes, idegen kifejezéssel SAPS, köznapian, pedig uniós támogatásról szól, míg a 28/2005.(IV. 1.) rendelet az egységéhez kapcsolódó kiegészítő nemzeti támogatás, más néven TOP UP feltételeit szabályozza. Az uniós támogatást minden növényfajra és a pihentetett területekre is igénybe lehet venni, ugyanakkor a kiegészítő támogatás a GOFR növényekre jár. Mindkét esetben be kell tartani a gazdálkodónak a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot előírásait. A támogatás elnyerésének feltétele még az 1, ha vagy azt meghaladó szántóterület, más esetben, pedig 0,3 ha gyümölcs, szőlő is elegendő. A legalább 0,3 ha gyümölcs vagy szőlő területtel rendelkező gazda, ha még van 0,3 ha szántóterülete már jogosult a támogatásra. A parcella méretnek el kell érni a 0,3 ha terület nagyságot. A támogatási igénylőlapot a mellékelt térképekkel együtt május 11-ig kell a gazdálkodónak az MVH-hoz tértivevényes feladással elküldeni. Késedelmess beküldésre június 6-ig van lehetőség, de ebben az esetben a támogatás napi 1%-al csökken. Az MVH egy esetben szólítja fel a termelőt hiánypótlásra, melynek 15 napon belül kell eleget tenni. Felhívom a gazdák figyelmét a nyomtatványok pontos kitöltésére. Az idej esztendő újdonsága, hogy a főlapon egy tanácsadó rovat is szerepel, melyben az alaki megfelelést ellenőrző falugazdász vagy kamarai tanácsadó adatai kerülnek. A kitöltést mindenki végezheti önállóan, de kérheti a tanácsadó segítségét is. Az MVH 2005. június 11-ig vizsgálja az igénylőlapok befogadását. A támogatás összege euróban van meghatározva, a könnyebb megjegyezhetőség kedvéért célszerű 20 ezer forintba számí-

tani az uniós pénz esetében és ugyanennyire a nemzeti kiegészítő támogatásnál is. A területalapú támogatások végső kifizetési határideje 2006. június 30-a, de akinél az ellenőrzés nem talált hibát, az a gazdálkodó az uniós pénzt 2005. december 31-ig, a nemzeti kiegészítést, pedig 2006. február 28-ig megkaphatja.

A 28/2005.(IV. 1.) FVM rendelet további kiegészítő nemzeti támogatásokat is tartalmaz. Támogatott a hízottbika-tartás, mely a leadott hímvivarú szarvasmarhák után jár és összege 34862 Ft egyedenként. A tejtermelés támogatása a tejkvóta alapján történik, a támogatás összege 4663 Ft/tonna. Az anyatehén-tartás támogatása 31248 Ft egyedenként, a támogatás igénylőlapot a szükséges nyomtatványokkal 2005. július 1. és 2005. július 31. között kell benyújtani. Fontos tudni, hogy a támogatás elnyeréséhez legalább 3 db tehén szükséges. Az anyajuh-tartás egyedenkénti támogatási összege 1452 Ft, a szükséges létszám legalább 10 egyed. További támogatást lehet igényelni az extenzifikációs szarvasmarhatartásra és kiegészítő támogatás igényelhető a kedvezőtlen adottságú területeken történő anyajuh-tartásra.

Tudomásul kell venni, hogy a támogatások szükségessé az eredményes gazdálkodáshoz. Fontos a gazdálkodók jól informáltsága, melyben segíti őket településük falugazdásza

Várfi András

BECSÜSI SZOLGÁLTATÁS

Festmények egyede és sokszorosított grafikák szakértői véleményezését, értékbecslését, közvetítését magánszemélyeknek és közületeknek vállalja

Bula Teréz

okleveles festménybecsüs, nyugd. muzeológus
5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 4.
Tel.: 66/285-620, 20/957-5343

Magyar Politikai Foglyok Szövetségnek felhívása:

BAJTÁRSAKAT KERESÜNK!

Felkérjük mindazokat a bajtársainkat, sorstársainkat, kiket a kommunista diktatúra idején katonai behívóval kényszermunkára (munkaszolgálatra) vittek politikai okból, az alábbi címen jelentkezzenek érdekvédelmi szervünknel: személyesen szerdánként 14 órakor (ekkor tartjuk bajtársi találkozókat is, lift van) vagy levélben ugyanoda címezve :POFOSZ MUSZ 51-56 Tagozata, 1051 Budapest Nádor u 36. IV. emelet.

Kérjük olvasóinkat, akik ilyen személyről tudnak, értesítsék őt.

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endródiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 csaszar@bekesnet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Sóczó Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu